

Quicksan Wet natuurbescherming Nachtegaalweg en Groteweg Wapenveld

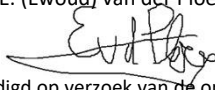
Ecologisch Adviesbureau Viridis bv
Randweg 30
4104 AC Culemborg
T 0345 753 275
E info@bureau-viridis.nl
W www.bureau-viridis.nl
KvK 110 557 87
Btwnr NL 820598215B01
IBAN NL46 TRIO 0198 4486 00

Tekst: P. (Pascalle) Dekker & M.A. (Marco) Snijder
Veldonderzoek: P. (Pascalle) Dekker & E. (Ewoud) van der Ploeg

Foto's: P. (Pascalle) Dekker
Foto voorblad: Plangebied Nachtergaalweg en Groteweg

Projectnummer: 2019-134
Wijze van citeren: Dekker, P. & Snijder, M.A., 2019. Voortoets en Quickscan Wet Natuurbescherming, Nachtergaalweg en Groteweg. Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg, PRNR-2019-134.

In opdracht van: Drie Gilden Ontwikkeling
Contactpersoon: Elma van Beek (Bureau Maris b.v.)

Datum: 29 oktober 2019
Ondertekening: E. (Ewoud) van der Ploeg
Paraaf:

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever zoals hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit deze rapportage mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, druk, internet, fotokopie of andere wijze zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Ecologisch Adviesbureau Viridis bv, noch mag het zonder deze toestemming voor een ander doel gebruikt worden dan waarvoor het vervaardigd is.

Ecologisch Adviesbureau Viridis is niet aansprakelijk voor vervolgschade, alsmede schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden, kaartmateriaal (Basis Registratie Topografie Kadaster 2019, tenzij anders wordt vermeld) inclusief getoonde begrenzingen of andere gegevens verkregen van Ecologisch Adviesbureau Viridis. De opdrachtgever vrijwaart Ecologisch Adviesbureau Viridis voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Omdat ecologisch onderzoek een momentopname is, kan de aanwezigheid van beschermde soorten soms niet worden uitgesloten of bevestigd. Daarnaast is de natuurwetgeving aan verandering en jurisprudentie onderhevig. Ecologisch Adviesbureau Viridis is mede om die redenen lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van ecologische adviesbureaus. Hierdoor zijn wij zo goed mogelijk op de hoogte van de nieuwste ontwikkeling op het gebied van ecologie en wetgeving. Door de inzet van conform de wet ter zake kundige ecologen, waarborgen wij onze onderzoekskwaliteit. Wij zijn echter niet aansprakelijk voor de gevolgen van onverwacht verschijnende of verdwijnende flora of fauna, noch voor de gevolgen van veranderende wetgeving of jurisprudentie.

P. (Pascalle) Dekker & M.A. (Marco) Snijder

Quicksan Wet Natuurbescherming Nachtegaalweg en Groteweg Wapenveld

In opdracht van: Drie Gilden Ontwikkeling

Inhoud

Samenvatting	1	4.1	Vraagstelling	25
1 Aanleiding	3	4.2	Resultaten en effectenbeoordeling	25
1.1	3	4.2.1	Vaatplanten	25
1.2	3	4.2.2	Grondgebonden zoogdieren	25
1.3	3	4.2.3	Vleermuizen	26
Onderzoeksvragen	3	4.2.4	Vogels	26
2 Onderzoeksmethode	6	4.2.5	Andere soorten	26
2.1	6	5 Conclusie en advies	28	
2.2	6	5.1	Voortoets N2000	28
2.3	6	5.1.1	Conclusie	28
2.4	7	5.1.2	Cumulatieve effecten	28
2.5	7	5.2	Quickscan Soortenbescherming	29
3 Voortoets Natura2000	8		Mitigerende maatregelen	29
3.1	8	5.2.1	Conclusie	29
3.2	8	6 Bronnen	30	
3.3	9	6.1	Literatuur	30
3.5	10	6.2	Websites	30
3.5.1	10	Bijlage A. Overzicht algemene vrijstellingen	31	
3.5.2	10	Wet natuurbescherming	31	
3.5.3	13	Zorgplicht (art. 1.11)	31	
3.3.4	14	Natura 2000-gebieden (artikel 2)	31	
3.5.4	16	Soortbescherming (artikel 3)	31	
3.6	17	Vogelrichtlijn (artikel 3.1)	31	
3.6.1	17	Habitatrichtlijn (artikel 3.5)	32	
3.6.2	17	Nationale beschermde soorten (artikel 3.10)	32	
3.6.3	21	Beschermde houtopstanden (artikel 4)	33	
3.6.4	22	Ontheffing, vergunning of vrijstelling	33	
3.6.5	23	Natuurnetwerk Nederland (NNN)	33	
3.6.6	24	Bijlage B. Overzicht algemene vrijstellingen	35	
4 Quickscan Soortbescherming	25	Bijlage C. Ter zake kundige	36	

Samenvatting

Op de hoek van de Nachtegaalweg en de Groteweg te Wapenveld worden acht woningen gerealiseerd door Drie Gilden Ontwikkeling in samenwerking met Bureau Maris. De realisatie van nieuwbouwwoningen kan negatieve effecten veroorzaken op ter plaatse voorkomende beschermde soorten of de naastgelegen beschermde Natura2000 gebieden 'Veluwe' en 'Rijntakken'. Mogelijk worden daarbij verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming overtreden. In dit kader heeft Drie Gilden Ontwikkeling aan Ecologisch Adviesbureau Viridis gevraagd een onderzoek uit te voeren naar het voorkomen van beschermde plant- en diersoorten middels een verkennend natuurwaardenonderzoek (Quickscan) en het uitvoeren van een voortoets voor N2000 gebieden.

Voortoets Natura2000

Uit de voortoets blijkt dat negatieve effecten door toename van stikstofuitstoot niet op voorhand zijn uitgesloten. Er bevinden zich enkele stikstofgevoelige habitats in de directe omgeving en ook zijn er een aantal stikstofgevoelige habitatsoorten te verwachten in de directe omgeving die invloed kunnen ondervinden. Er dient een stikstofberekening uitgevoerd te worden waaruit vervolgens beoordeeld kan worden of de ontwikkelingen significant negatieve effecten kunnen veroorzaken op de doelsoorten of habitats in N2000 gebieden 'Veluwe' en 'Rijntakken', zie tabel 1. Doordat negatieve effecten niet voor alle invloeden kunnen worden uitgesloten is een passende beoordeling vereist.

Tabel 1 | Samenvatting voortoets

Habitattype / habitatsoort		Effecten?	Type effect?	Vervolgstappen?
H2330	Zandverstuivingen	Mogelijk	stikstofdepositie	Stikstofberekening en effectenanalyse
H4030	Droge heiden			
H2320	Binnenlandse kraaiheidebegroeiing			
H9120	Beuken-eikenbossen met hulst			
H91E0B	Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)			
H1166	Kamsalamander			
	Broedvogels			
	Niet-broedende vogels			

Soortenbescherming (quickscan)

Uit het onderzoek blijkt dat in het plangebied geen beschermde plantensoorten voorkomen. Er zijn geen beschermde diersoorten aangetroffen. Uit literatuuronderzoek blijkt dat er in het plangebied beschermde diersoorten kunnen voorkomen zoals vleermuizen, das en de hazelworm. De bomenrij aan de westzijde van het plangebied zal behouden blijven waardoor er geen negatief effect ontstaat voor vleermuizen en de hazelworm. Daarnaast is het plangebied geen essentieel foerageergebied voor de das en vleermuizen, waardoor negatieve effecten kunnen worden uitgesloten. Nestplaatsen van algemene broedvogels kunnen niet uitgesloten worden.

Tabel 2 | Samenvatting effecten en vervolgstappen per aangetroffen of verwachte soortgroep

Soortgroep	Effecten?	Vervolgstappen?
Vleermuizen	Nee	N.V.T.
Reptielen	Nee	N.V.T.
Jaarrond beschermde nesten	Nee	N.V.T.
Grondgebonden zoogdieren	Nee	N.V.T.
Algemene broedvogels	Mogelijk	Werken buiten broedseizoen

Met inachtneming van de beschreven mitigerende maatregelen, zijn negatieve effecten van de voorgenomen realisatie van nieuwbouwwoningen op beschermde soorten uitgesloten. Er is geen aanleiding tot het uitvoeren van nader onderzoek en een ontheffing van de Wet natuurbescherming is vooralsnog niet nodig. Evenwel dient de uitslag van de stikstofberekening te worden afgewacht. Indien de kastanje gedurende het broedseizoen wordt gekapt, dient een broedvogelcontrole plaats te vinden.

Mitigatie

Bij het uitvoeren van de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met broedgevallen van algemene broedvogels in het omliggend groen. In het broedseizoen, 15 maart tot ca. 31 augustus, mogen geen werkzaamheden uitgevoerd worden die negatieve effecten op broedende vogels kunnen veroorzaken. Indien de werkzaamheden wel in het broedseizoen uitgevoerd moeten worden dient, voorafgaand aan de werkzaamheden, het gebied op de aanwezigheid van broedvogels gecontroleerd te worden.

1 Aanleiding

1.1 Situatie

Op de hoek van de Nachtegaalweg en de Groteweg te Wapenveld worden acht woningen gerealiseerd door Drie Gilden Ontwikkeling in samenwerking met Bureau Maris. Het bouwen van nieuwe woningen kan negatieve effecten veroorzaken op ter plaatse voorkomende beschermde soorten¹. Mogelijk worden daarbij verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden.

Voorafgaande aan de uitvoering van de werkzaamheden is een voortoets en een onderzoek naar het mogelijke voorkomen van beschermde plant- en diersoorten uitgevoerd middels een verkennend natuurwaardenonderzoek (Quickscan). In onderhavig rapport worden de kaders, uitvoering, resultaten en effectbeoordeling van deze toets beschreven.

1.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied is gelegen aan de kruising van de Nachtegaalweg en Groteweg aan de rand van Wapenveld, gemeente Heerde. Het bestaat uit een grasland dat wordt omsloten door houtwallen. Centraal op het grasveld staat een grote kastanjeboom. Aan de westzijde van het plangebied bevindt zich een bomenrij. De omgeving van het plangebied bestaat uit de bebouwde kom van Wapenveld, weiland en naaldbos. Aan de andere kant van de Groteweg grenst het plangebied aan Natura 2000-gebied 'de Veluwe'. Het Natura 2000-gebied de 'Rijntakken' bevindt zich op ongeveer 700 meter afstand.

In Figuur 1.1 en 1.2 en Afbeelding 1.1 t/m 1.5 is een impressie van het plangebied en de directe omgeving te zien.

1.3 Probleemstelling

Er worden acht woningen gerealiseerd op de huidige landbouwgrond. Mogelijk worden daarbij verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming Art 2.7 lid 2, 3.1 lid 1, 2 en 4 en Art 3.5 lid 1, 3 en 4 overtreden. Bijlage A 'Wettelijk kader' worden de relevante verbodsartikelen verder toegelicht. Voor de werkzaamheden worden geen bomen gekapt.

Onderzoeksvragen

Om goed voorbereid te zijn op een eventueel noodzakelijke vergunning- of ontheffingsaanvraag van de Wet natuurbescherming geeft deze rapportage antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

Voortoets Natura 2000

- Zijn er negatieve effecten op plaatselijk aangewezen habitatsoorten en -typen te verwachten?
- Ondervinden de aangewezen instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden 'Veluwe' en 'Rijntakken' negatieve effecten van de ontwikkelingen?
- Is het noodzakelijk een Verslechteringstoets of Passende Beoordeling op te stellen voor het plan?

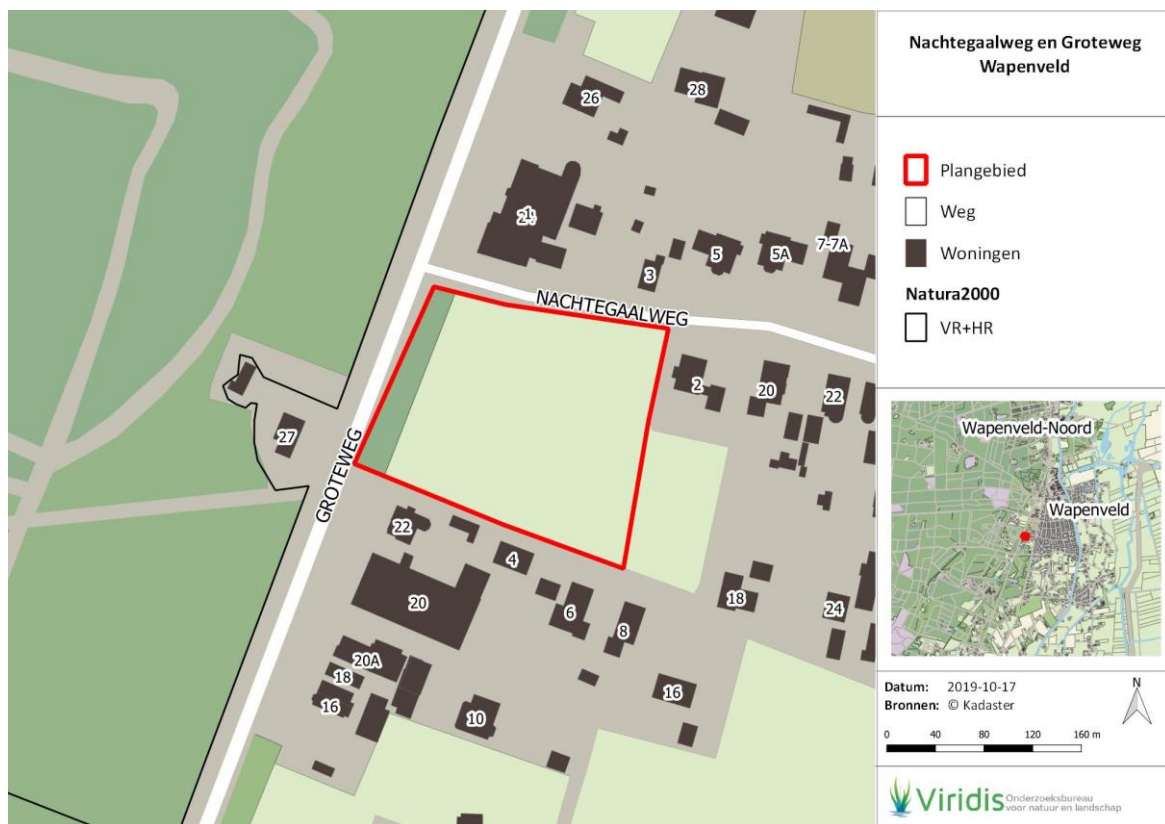
Quickscan Soortenbescherming

- Zijn in het plangebied beschermde soorten en/of verblijfplaatsen van deze soorten aanwezig of te verwachten?
- Ondervinden aanwezige beschermde soorten negatieve effecten van de voorgenomen ruimtelijke ingreep en de benodigde werkzaamheden?
- Is het mogelijk om optredende negatieve effecten op beschermde soorten te mitigeren? Zo ja, op welke wijze dient dit te geschieden?
- Is het noodzakelijk aanvullend onderzoek uit te voeren?

¹ Beschermde soorten: alle onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten in de provincie Gelderland.

Voorliggend rapport geeft advies met betrekking tot de mogelijkheden om de geplande ruimtelijke ontwikkeling in overeenstemming met de Wet natuurbescherming uit te voeren.

Figuur 1.1 | Overzicht plangebied aan de Nachttegaalweg en Groteweg te Wapenveld.

Afbeelding 1.1 | Oostzijde plangebied

Afbeelding 1.2 | Noordzijde plangebied

Afbeelding 1.2 | Westzijde plangebied

Afbeelding 1.3 | Struweel plangebied

Afbeelding 1.4 | Aanzicht kastanjeboom

Figuur 1.2 | Het plangebied aan de Nachtegaalweg en Groteweg te Wapenveld, Inrichtingsvoorstel van bureau Maris.

2 Onderzoeksmethode

Om antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvragen is een toetsing in het kader van de Wet natuurbescherming uitgevoerd. Hiermee is de ecologische waarde van het plangebied door middel van een literatuuronderzoek en een veldinventarisatie onderzocht. Op deze manier wordt het voorkomen van beschermde soorten binnen de Wet natuurbescherming bepaald. De gebruikte onderzoeksmethoden worden hieronder beschreven.

2.1 Literatuuronderzoek

Voor het literatuuronderzoek is gebruik gemaakt van bekende verspreidingsgegevens van beschermde soorten uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), verspreidingsatlassen van relevante soorten, het archief van Bureau Viridis en vrij beschikbare verspreidingsgegevens. De resultaten van het literatuuronderzoek hebben uitgewezen welke beschermde soorten in de omgeving van het plangebied verwacht kunnen worden. Tijdens het veldbezoek is speciale aandacht besteed aan het mogelijke voorkomen van deze soorten.

2.2 Veldonderzoek

Naast het literatuuronderzoek heeft Ecologisch Adviesbureau Viridis een veldbezoek uitgevoerd. Dit veldbezoek heeft plaatsgevonden op 5 september 2019. Bij het veldbezoek is op basis van geografische ligging, terreingesteldheid en *expert judgement* beoordeeld of in en rond het plangebied beschermde soorten voorkomen.

Er is eveneens beoordeeld of voor beschermde soorten geschikt leefgebied aanwezig is. Daarnaast is gekeken of soortgericht onderzoek noodzakelijk is om de aanwezigheid van beschermde soorten en effecten van de werkzaamheden te kunnen beoordelen.

2.3 Voortoets Natura2000

De Voortoets verkent of door de ontwikkelingen waarin het plan voorziet mogelijk negatieve gevolgen optreden voor de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied 'Veluwe' en 'Rijntakken'. De Voortoets bestaat uit verschillende stappen, waarbij de volgende vraag centraal staat: *is er een kans op een significant negatief effect?* Op deze vraag zijn drie antwoorden mogelijk:

1. Er is zeker geen negatief effect. Negatieve gevolgen kunnen worden uitgesloten. Er is geen vergunning op grond van de Wet natuurbescherming nodig. Dit betekent tevens dat verdere toetsing en aanvullende beoordeling niet nodig is;
2. Negatieve gevolgen kunnen weliswaar niet worden uitgesloten, maar leiden zeker niet tot significante aantasting van de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden. In dit geval dient een 'Verslechteringstoets' te worden uitgevoerd. Hierbij wordt de kans op een effect beoordeeld.
3. Er kunnen negatieve gevolgen verwacht worden die kunnen leiden tot significante aantasting van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. In dit geval dient een 'Passende Beoordeling' te worden uitgevoerd. Hierbij wordt in detail de kans op een significant effect beoordeeld.

De gegevens van het literatuuronderzoek en de veldinventarisatie vormen de basis voor de toetsing. Tijdens het veldonderzoek zijn aanwezige habitattypen en -soorten in en rondom de uitbreidingslocatie in beeld gebracht.

2.4 Stikstofproblematiek

In Nederland is sprake van een hoge mate van stikstof-uitstoot. Deels door stikstofoxide uit huishoudens, de bouw, lucht/scheepvaart en wegverkeer en voor een deel uit ammoniak uit de landbouwsector. Voornamelijk natuurgebieden op droge zandgronden worden negatief beïnvloed door vermisting en/of verzuring door een toenemende depositie van stikstof uit de lucht.

Artikel 2.7, lid 2 van de Wet Natuurbescherming geeft aan: *‘Het is verboden zonder vergunning een project te realiseren die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstoring effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen’*

Tussen 2015 en 2019 heeft de Nederlandse overheid het Programma aanpak stikstof (PAS) geïntroduceerd, deze aanpak stond toe dat stikstofdepositie pas na de uitvoering van projecten gecompenseerd zou kunnen worden. Onder het PAS is er destijds ruimte gecreëerd om vergunningen te verlenen. Effectieve compensatie bleef echter vaak achterwege en ook bleken maatregelen niet te werken. Het Europese Hof van justitie concludeerde in november 2018 dat de PAS niet handelt volgens de Europese richtlijnen om natuur te beschermen. De Raad van State heeft in mei 2019 de PAS dan ook afgekeurd.

De Aeries calculator is destijds ontwikkeld om voor de PAS berekeningen uit te voeren om te beoordelen of een initiatief een Natura 2000-gebied negatief zal beïnvloeden door toenemende stikstofdepositie. De RIVM heeft recent de rekenmodellen aangepast. Deze modellen staan toe om een groot scala aan initiatieven en scenario's te berekenen.

Het kabinet is op het moment bezig om nieuw beleid op te stellen t.a.v. de problematiek rond vergunningverlening voor stikstof en Natura 2000-gebieden.

Naar verwachting zal er eind 2019 meer duidelijkheid zijn over de maatregelen die het kabinet neemt. Het is daarom op dit moment onduidelijk hoe een vergunning verkregen kan worden als een initiatief negatieve effecten veroorzaakt op Natura 2000-gebieden.

2.5 Quickscan soortbescherming

De uit het literatuuronderzoek en veldonderzoek verkregen verspreidingsgegevens van beschermde soorten planten en dieren zijn geanalyseerd om te onderzoeken of er bij de uitvoering van de werkzaamheden mogelijk verbodsbepalingen (art. 3.1, 3.5 of 3.10) van de Wet natuurbescherming worden overtreden. Wanneer blijkt dat er mogelijk beschermde soorten voorkomen die negatieve effecten kunnen ondervinden van de plannen is dit beschreven. Wanneer mogelijk worden alternatieven aangeboden om negatieve effecten te voorkomen of te verzachten. Indien het voorkomen van de soorten en/of de negatieve effecten nader onderzoek behoeft, wordt dit aangegeven in de toetsing.

3 Voortoets Natura2000

Met behulp van een Voortoets wordt onderzocht of de werkzaamheden (significant) negatieve effecten kunnen hebben op de instandhoudingsdoelstellingen binnen de Natura 2000-gebieden. De Voortoets bestaat uit een beschrijving van het plan, de te verwachten effecten binnen en buiten het Natura 2000-gebied, en een analyse of daarbij (mogelijkerwijs) sprake is van (significante) negatieve effecten.

3.1 Vraagstelling

Om goed voorbereid te zijn op een eventueel noodzakelijke vergunning van de Wet natuurbescherming is antwoord op de volgende vragen nodig:

- *Zijn er negatieve effecten op plaatselijk aangewezen habitatsoorten en -typen te verwachten?*
- *Ondervinden de aangewezen instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden 'Veluwe' en/of 'Rijntakken' negatieve effecten van de ontwikkelingen?*
- *Is het noodzakelijk een Verslechteringstoets of Passende Beoordeling op te stellen voor het project?*

De antwoorden op deze vragen komen terug in hoofdstuk 3.6 en wordt beargumenteerd in hoofdstukken 3.4 en 3.5.

3.2 Instandhoudingsdoelstellingen

Voor de Natura 2000-gebieden is een aantal algemene instandhoudingsdoelen geformuleerd:

- Behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.
- Behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000-netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.

- Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitattypen en soorten.
- Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.
- Behoud of herstel van gebied specifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.

Voor alle Natura 2000-gebieden in Nederland zijn naast de algemene instandhoudingsdoelstellingen tevens specifieke instandhoudingsdoelstellingen opgesteld. Het gaat hierbij om gerichte doelstellingen voor habitattypen of -soorten van de Habitatrichtlijn en/of soorten van de Vogelrichtlijn waarvoor het gebied van bijzondere waarde is.

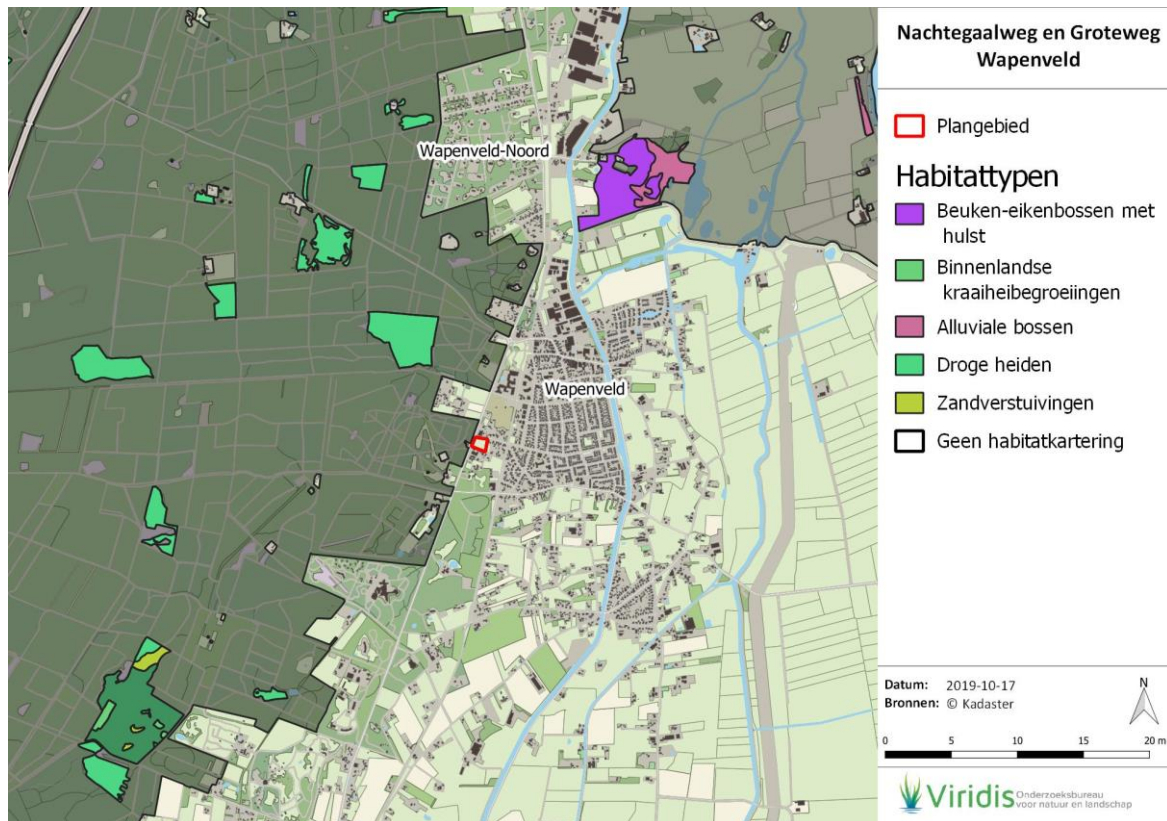
Specifieke instandhoudingsdoelstellingen zijn soort- of habitatgebonden. Per soort en habitatype is een oordeel gegeven over de landelijke staat van instandhouding. Tevens is het belang van het gebied en de daarbij behorende specifieke instandhoudingsdoelstellingen aangegeven. Op grond van de staat van instandhouding en het relatief belang van soorten en habitattypen zijn de belangrijkste verbeteropgaven en doelen op landelijk niveau vastgesteld. Deze landelijke doelen vormen de kaders voor de formulering van instandhoudingsdoelen op gebiedsniveau. Zo is uiteindelijk per Natura 2000-gebied de instandhoudingsdoelstelling wat betreft de oppervlakte en kwaliteit van het gebied weergegeven. De gebiedsdoelen zijn geformuleerd in termen van behoud, verbetering van de kwaliteit en uitbreiding verspreiding.

3.3 Ligging t.o.v. Natura 2000-gebieden

Bij de beoordeling van de mogelijke effecten van de werkzaamheden speelt de ligging van het project ten opzichte van wettelijke beschermde Natura 2000-gebieden een grote rol. Het perceel aan de Groteweg te Wapenveld ligt tegen het Natura 2000-gebied 'Veluwe' en op ca. 700 meter van de 'Rijntakken', zie

figuur 3.1. De ontwikkelingen zullen buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied worden uitgevoerd. Er zijn mogelijk negatieve effecten te verwachten van de werkzaamheden of externe werking op de aangewezen habitattypen en -soorten en de instandhoudingsdoelstellingen. Een Voortoets voor de werkzaamheden is noodzakelijk.

Figuur 3.1 | Plangebied met ten westen het Natura 2000-gebied Veluwe en ten oosten de Rijntakken met de aangewezen habitattypen, ongekleurde delen binnen de N2000 begrenzing zijn niet gekarteerd.

3.5 Veluwe

De 'Veluwe' bestaat overwegend uit droge bossen, droge en natte heide, vennen en stuifzanden. In de voorlaatste ijstijd, zo'n 150.000 jaar geleden, duwden de ijslobben van het landijs enorme hoeveelheden door de rivieren aangevoerd zand en grond voor zich uit en opzij en vormden zo de stuwwallen. Hoewel de hoogteverschillen sindsdien door wind en water zijn afgevlakt, reiken de hoogste delen van de Veluwe tot ruim 100 m boven NAP. Tot 1900 was de Noord-Veluwe één uitgestrekt stuifzandgebied. Tegenwoordig is er in totaal nog 1400 hectare stuifzand op de Veluwe. Bij Kootwijk is één van de grootste actieve stuifzandgebieden van Europa. Plaatselijk komen in de heiden natte (o.a. Leemputten bij Staverden) of droge (o.a. Harskamp) heischrale graslanden, jeneverbesstruwelen, vennen, natte heide en hoogveenkernen (Mosterdveen) voor. In het beekdal van de Hierdense en Staverdense Beek worden schraallanden aangetroffen. Langs de randen van de Veluwe ontspringen de (sprengen)beken, waar beekvegetaties en zeer plaatselijk bronbossen voorkomen.

3.5.1 Habitattypen en -soorten

De aangewezen habitattypen en -soorten voor Natura 2000-gebied 'Veluwe' zijn weergegeven in de onderstaande Tabel 3.1. Het gebied is aangewezen voor 19 habitattypen, 7 habitatsoorten en 10 broedvogelsoorten. Bij de aangewezen habitattypen en -soorten zijn de instandhoudingsdoelstellingen weergegeven. In de eerste kolom achter de habitattypen en -soorten is de landelijke staat van instandhouding weergegeven, vervolgens de doelstelling voor de oppervlakte en/of kwaliteit en de doelstelling voor het leefgebied en/of omvang van de populatie. In figuur 3.1 is de ligging van de gekarteerde habitattypen weergegeven.

3.5.2 Effectbeoordeling

Niet alleen ingrepen in een Natura 2000-gebied kunnen invloed hebben op instandhoudingsdoelen, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt 'externe werking' genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied. De mogelijke schadelijke factoren op instandhoudingsdoelen van een Natura 2000-gebied zijn inzichtelijk gemaakt met behulp van de effectenindicator (Ministerie van EZ, 2013). De effectindicator geeft informatie over de gevoeligheid van soorten en habitattypen voor de meest voorkomende storende factoren.

In Tabel 3.2 is de effectenindicator voor het Natura 2000-gebied 'Veluwe' weergegeven.

De werkzaamheden kunnen mogelijk leiden tot (significant) negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van de aangewezen habitattypen- en -soorten. De volgende effecten zijn getoetst:

- Verlies leefgebied;
- Verstoring door geluid;
- Verstoring door licht;
- Verstoring door trillingen;
- Optische verstoring, en;
- Verstoring door mechanische effecten.

De te verwachten effecten zullen in onderstaande tekst per soort besproken worden.

Tabel 3.1 | Habitattypen en -soorten van Natura 2000-gebied Veluwe.

Habitattypen		Landelijke	Doelst.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.
H2310	Stuifzandheiden met struikhei	--	>	>	
H2320	Binnenlandse kraaiheidebegroeiingen	-	=	=	
H2330	Zandverstuivingen	--	>	>	
H3130	Zwakgebufferde vennen	-	=	=	
H3160	Zure vennen	-	=	>	
H3260A	Beken en rivieren met waterplanten	-	>	>	
H4010A	Vochtige heide (hogere zandgronden)	--	>	>	
H4030	Droge heiden	--	>	>	
H5130	Jeneverbesstruwelen	-	=	>	
H6230	*Heischrale graslanden	--	>	>	
H6410	Blauwgraslanden	--	>	>	
H7110B	*Actieve hoogvenen (heideveentjes)	--	>	>	
H7140A	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	--	=	=	
H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen	-	>	>	
H7230	Kalkmoerassen	--	=	=	
H9120	Beuken-eikenbossen met hulst	-	>	>	
H9190	Oude eikenbossen	-	>	>	
H91D0	*Hoogveenbossen	-	=	=	
H91E0C	*Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	-	=	>	
Habitatsoorten					
H1042	Gevlekte witsnuitlibel	--	>	>	>
H1083	Vliegend hert	-	>	>	>
H1096	Beekprik	--	>	>	>
H1163	Rivierdonderpad	-	>	=	>
H1166	Kamsalamander	-	=	=	=
H1318	Meervleermuis	-	=	=	=
H1831	Drijvende waterweegbree	-	=	=	=
Broedvogels					
A072	Wespendief	+	=	=	100
A224	Nachtswaluw	-	=	=	610
A229	IJsvogel	+	=	=	30
A233	Draaihals	--	>	>	(her)vesti-
A236	Zwarte specht	+	=	=	400
A246	Boomleeuwerik	+	=	=	2,400
A255	Duinpieper	--	>	>	(her)vesti-
A276	Roodborsttapuit	+	=	=	1100
A277	Tapuit	--	>	>	100
A338	Grauwe klauwier	--	>	>	40

Landelijke SVI = Landelijke staat van instandhouding:
+ gunstig; - matig gunstig; -- zeer ongunstig.
Doelstelling voor oppervlakte en kwaliteit:
= behoud; = (<) Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft 'ten gunste van' formulering; > uitbreiding.
Doelstelling voor leefgebied en/of omvang populatie:
= behoud; > uitbreiding/verbetering.
*** voor een naam betekend het prioritaire soort of habitatype. Hiervoor zijn spoedmaatregelen gewenst.**

Tabel 3.2 | Storingfactoren op instandhoudingsdoelen Veluwe volgens de effectindicator van het Ministerie van EZ (rood = zeer gevoelig; oranje = gevoelig; groen = niet gevoelig; wit = onbekend; X= niet van toepassing; ... = onbekend).

	oppervlakteverlies	verontreiniging	stikstof depositie	geluid	licht	trillingen	optisch	mechanisch
Stuifzandheiden met struikheide				X	X	X		
Binnenlandse kraaiheidebegroeiingen				X	X	X		
Zandverstuivingen				X	X	X		
Zwakgebufferde vennen				X	X	X		
Zure vennen				X	X	X		
Beken en rivieren met waterplanten				X	X	X		
Vochtige heide (hogere zandgronden)				X	X	X		
Droge heiden				X	X	X		
Jeneverbesstruwelen				X	X	X		
*Heischrale graslanden				X	X	X		
Blauwgraslanden				X	X	X		
*Actieve hoogvenen (heideveentjes)				X	X	X		
Overgangs- en trilvenen (trilvenen)				X	X	X		
Pioniervegetaties met snavelbiezen				X	X	X		
Kalkmoerassen				X	X	X		
Beuken-eikenbossen met hulst				X	X	X		
Oude eikenbossen				X	X	X		
*Hoogveenbossen				X	X	X		
*Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)				X	X	X		
Gevlekte witsnuitlibel				...	...	...		
Vliegend hert				...	...	...		
Beekprik					...		...	
Rivierdonderpad					...		...	
Kamsalamander				...	...	...	...	
Meervleermuis								
Drijvende waterweegbree				X	X	X	X	
Wespendief								
Nachtzwaluw								
IJsvogel								
Draaihal								...
Zwarte specht								
Boomleeuwerik								
Duinpieper								
Roodborsttapuit								...
Tapuit								...
Gauwe klauwier								

3.5.3 Habitattypen

Er zijn 19 habitattypen aangewezen voor het Natura 2000-gebied 'Veluwe' (Tabel 3.1). In de omgeving van het plangebied liggen de habitattypen droge heiden (H4030), binnenlandse kraaiheidebegroeiingen (H2320) en zandverstuivingen (H2330).

De landelijke staat van instandhouding van Binnenlandse kraaiheidebegroeiing is matig ongunstig (Tabel 3.1). De landelijke staat van instandhouding van droge heiden en zandverstuivingen is zeer ongunstig. Voor binnenlandse kraaiheidebegroeiing geldt een instandhoudingsdoelstelling voor oppervlakte en voor kwaliteit. Voor droge heide en zandverstuivingen geldt voor zowel de oppervlakte en de kwaliteit van de habitattypen een uitbreidingsdoelstelling.

Droge heiden (H4030)

Het habitatype droge heiden ligt verspreid op de Veluwe ten westen van Wapenveld. De landelijke staat van instandhouding van droge heiden is zeer ongunstig (tabel 3.1). Voor zowel de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats geldt een uitbreidingsdoelstelling.

Effecten

Droge heiden zijn gevoelig voor oppervlakteverlies, verontreiniging, optische verstoring en mechanische verstoring. Het is zeer gevoelig voor stikstofdepositie.

Oppervlakteverlies

Werkzaamheden worden buiten de begrenzing van dit habitatype uitgevoerd. Negatieve effecten op dit habitatype door oppervlakteverlies zijn uit te sluiten.

Verontreiniging

Droge heiden zijn zeer gevoelig voor stikstofdepositie. Het is onbekend in welke mate de voorgenomen plannen in zowel de aanleg als de gebruiksfase tot een vermeerdering van stikstof depositie uit de lucht zal leiden en welke effecten dit geeft. Hiervoor is een berekening nodig om te kijken of er überhaupt sprake is van toename.

Verstoring

Doordat de bouwwerkzaamheden op ruime afstand (ca. 700 m) van het habitatype plaatsvinden en deze werkzaamheden van tijdelijke aard zijn worden er geen negatieve effecten verwacht door verstoring op de instandhoudingsdoelstellingen van het habitatype. Effecten op het habitatype zijn tijdens de gebruiksfase ook uitgesloten omdat er een grote buffer bestaat tussen de heide terreinen en het plangebied in de vorm van bossen.

Binnenlandse kraaiheidebegroeiing (H2320)

Het habitatype binnenlandse kraaiheidebegroeiing komt zuid-westelijk van Wapenveld voor, zie figuur 3.1. De landelijke staat van instandhouding van binnenlandse kraaiheidebegroeiing is zeer ongunstig (tabel 3.1). Voor zowel de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats geldt een behoudsdoelstelling.

Effecten

Binnenlandse kraaiheidebegroeiing is gevoelig voor oppervlakteverlies, verontreiniging, optische verstoring en mechanische verstoring. Het is zeer gevoelig voor stikstofdepositie.

Oppervlakteverlies

Werkzaamheden worden buiten de begrenzing van dit habitatype uitgevoerd. Negatieve effecten op dit habitatype door oppervlakteverlies zijn uit te sluiten.

Verontreiniging

Binnenlandse kraaiheidebegroeiing is zeer gevoelig voor stikstofdepositie. Het is onbekend in welke mate de voorgenomen plannen in zowel de aanleg als de gebruiksfase tot een vermeerdering van stikstof depositie uit de lucht zal leiden en welke effecten dit geeft. Hiervoor is een berekening nodig om te kijken of er überhaupt sprake is van toename.

Verstoring

Doordat de bouwwerkzaamheden op ruime afstand (ca. 2,5 km) van het habitatype plaatsvindt en deze werkzaamheden van tijdelijke aard zijn worden er geen negatieve effecten verwacht door verstoring op de instandhoudingsdoelstellingen van het habitatype. Effecten op het habitatype zijn tijdens de gebruiksfase ook uitgesloten omdat er een grote buffer bestaat tussen de heide terreinen en het plangebied in de vorm van bossen.

Zandverstuivingen (H2330)

Het habitatype zandverstuivingen is zuidwestelijk van Wapenveld gelegen. De landelijke staat van instandhouding van zandverstuivingen is zeer ongunstig (tabel 3.1). Voor zowel de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats geldt een uitbreidingsdoelstelling.

Effecten

Zandverstuivingen zijn gevoelig voor oppervlakteverlies, verontreiniging, optische verstoring en mechanische verstoring. Het is zeer gevoelig voor stikstofdepositie.

Oppervlakteverlies

Werkzaamheden worden buiten de begrenzing van dit habitatype uitgevoerd. Negatieve effecten op dit habitatype door oppervlakteverlies zijn uit te sluiten.

Verontreiniging

Zandverstuivingen zijn zeer gevoelig voor stikstofdepositie. Het is onbekend in welke mate de voorgenomen plannen in zowel de aanleg als de gebruiksfase tot een vermeerdering van stikstof depositie uit de lucht zal leiden en welke effecten dit geeft. Hiervoor is een berekening nodig om te kijken of er überhaupt sprake is van toename.

Verstoring

Doordat de bouwwerkzaamheden op ruime afstand (ca. 2,5 km) van het habitatype plaatsvinden en deze werkzaamheden van tijdelijke aard zijn worden er geen negatieve effecten verwacht door verstoring op de instandhoudingsdoelstellingen van het habitatype. Effecten op het habitatype zijn tijdens de gebruiksfase zijn ook uitgesloten omdat er een grote buffer bestaat tussen de heide terreinen en het plangebied in de vorm van bossen.

Conclusie habitattypen

- Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen voor habitattypen zijn niet uitgesloten. De toename van stikstofdepositie tijdens de aanlegfase en de gebruiksfase zullen berekend moeten worden om uit te sluiten of er negatieve effecten optreden op de instandhoudingsdoelstellingen. Omdat negatieve effecten niet zijn uit te sluiten, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd waarin de effecten nauwkeurig worden beschreven en wordt bepaald of en zo ja

welke maatregelen moeten worden genomen om negatieve effecten zoveel als mogelijk te beperken.

3.3.4 Habitatsoorten

Er zijn 7 habitatsoorten aangewezen voor het Natura 2000-gebied Veluwe (Tabel 3.1). Deze worden hieronder per soortgroep besproken.

Planten

De drijvende waterweegbree (H1831) is een aangewezen habitatsoort voor het Natura 2000-gebied. De landelijke staat van instandhouding van drijvende waterweegbree is matig gunstig (Tabel 3.1). Voor zowel de oppervlakte en de kwaliteit geldt een behoudsdoelstelling voor deze soort.

Vanuit de NDFF (2019) zijn in of in nabijheid van het plangebied (± 10 km) geen recente (<5 jaar) waarnemingen bekend van de drijvende waterweegbree. Ook ontbreekt geschikt leefgebied voor deze soort in het plangebied en ruimere omgeving. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstelling voor de drijvende waterweegbree zijn door het plan uitgesloten.

Conclusie planten

- Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen voor drijvende waterweegbree zijn uitgesloten.

Vleermuizen

De meervleermuis (H1318) is een aangewezen habitatsoort voor het Natura 2000-gebied. De landelijke staat van instandhouding van meervleermuis is ongunstig (Tabel 3.1). Voor zowel de oppervlakte als de kwaliteit geldt een behoudsdoelstelling voor deze soort.

Bij het gebruik van het landschap door vleermuizen wordt onderscheid gemaakt in verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied. Vanuit de NDFF zijn in of in nabijheid van het plangebied (± 5 km) geen waarnemingen bekend van de meervleermuis.

Verblijfplaatsen

Meervleermuis is een gebouwbewonende soort en bebouwing ontbreekt geheel in het plangebied. In het omliggende terrein staan wel gebouwen. Meervleermuizen verblijven in de actieve periode (april tot oktober) in de omgeving van grotere wateren. Doordat water in de omgeving geheel ontbreekt is het voorkomen van de meervleermuis in de actieve periode uitgesloten. Het Natura 2000-gebied 'Veluwe' is vooral geschikt voor de meervleermuis als overwinteringslocatie. Er staan verschillende oude bunkers die een geschikt onderkomen voor de meervleermuis vormen om in te overwinteren. De meervleermuizen worden hier ook jaarlijks geteld door vrijwilligers van de Zoogdiervereniging. De bunkers hebben een dikke betonnen muur die ervoor zorgen dat er een constante temperatuur binnen aanwezig is. Daarnaast moet de luchtvochtigheid hoog genoeg zijn en moet er voldoende rust zijn. Ook deze structuren ontbreken in de directe omgeving van het plangebied (± 5 km).

Vliegroute

Vleermuizen oriënteren zich door middel van echolocatie. Ze zenden ultrasone geluiden uit. De terugkaatsende geluiden van bijvoorbeeld gebouwen, struiken, bomen of oevers geven de dieren een beeld van de omgeving. Om deze reden vliegen de vleermuizen vaak langs opvallende oriëntatiepunten zoals een rij bomen, langs rietkragen, langs huizenrijen, etc. Als vleermuizen van een dergelijke route gebruik maken spreken we van een vliegroute.

In het plangebied ontbreken eventuele structuren die als vliegroute gebruikt kunnen worden. In de omgeving staan wel enkele boomstructuren die mogelijk als migratieroute tussen zomer- en winterverblijf gebruikt kunnen worden, maar deze blijven door de werkzaamheden intact.

Foerageergebied

Meervleermuizen foerageren boven groot, open oppervlaktewater. Geschikt foerageergebied ontbreekt in het plangebied.

Conclusie vleermuizen

- Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen voor meervleermuis zijn uitgesloten.

Amfibieën

De kamsalamander (H1166) is aangewezen als habitatsoort voor het Natura 2000-gebied 'Veluwe'. De landelijke staat van instandhouding van de kamsalamander is matig gunstig (Tabel 3.1). Voor oppervlakte en kwaliteit geldt een behouds-doelstelling

Vanuit de NDFF zijn in of in de nabijheid van het plangebied (± 5 km) enkele waarnemingen bekend van kamsalamander. Het betreft hier waarnemingen in het stroomgebied van de IJssel en in poelen op de Veluwe. De kamsalamander plant zich voort in permanente, matig voedselrijke tot voedselrijke stilstaande wateren met een rijke onderwatervegetatie. Dergelijke wateren ontbreken in of in nabijheid van het plangebied.

Kamsalamander is gevoelig voor stikstofdepositie uit de lucht. Het is onbekend in welke mate de voorgenomen plannen in zowel de aanleg als de gebruiksfase tot een vermeerdering van stikstof depositie uit de lucht zal leiden en welke effecten dit geeft. Hiervoor is een berekening nodig om te kijken of er überhaupt sprake is van toename.

Conclusie amfibieën

- Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen voor kamsalamander zijn niet uitgesloten. De toename van stikstofdepositie tijdens de aanlegfase en de gebruiksfase zullen berekend moeten worden om uit te sluiten of er negatieve effecten optreden op de instandhoudingsdoelstellingen. Omdat negatieve effecten niet zijn uit te sluiten, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd waarin de effecten nauwkeurig worden beschreven en wordt bepaald of en zo ja welke maatregelen moeten worden genomen om negatieve effecten zoveel als mogelijk te beperken.

Vissen

De beekprik (H1096) en rivierdonderpad (H1163) zijn aangewezen habitatsoorten voor het Natura 2000-gebied. De landelijke staat van instandhouding van rivierdonderpad is ongunstig en voor beekprik zeer ongunstig (Tabel 3.1). Voor oppervlakte geldt voor beide soorten een uitbreidingsdoelstelling en voor kwaliteit geldt voor de rivierdonderpad een behouds-doelstelling en voor de beekprik een uitbreidingsdoelstelling.

Vanuit de NDFF zijn in of in nabijheid van het plangebied (± 5 km) geen waarnemingen bekend van zowel de beekprik als rivierdonderpad. De beekprik is een typische bewoner van natuurlijk beken die een afwisseling vertonen van snelstromende, zandige trajecten en luwe, slibrijkere delen. Ook de rivierdonderpad komt op de Veluwe alleen voor in zijn natuurlijke habitat, de snelstromende beken (o.a. Hierdensche beek en Verloren beek). Deze beken ontbreken in of in nabijheid van het plangebied.

Conclusie vissen

- Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen voor beekprik en rivierdonderpad zijn uitgesloten.

Ongewervelden

De gevlekte witsnuitlibel (H1042) en vliegend hert zijn aangewezen habitatsoorten voor het Natura 2000-gebied. De landelijke staat van instandhouding van de gevlekte witsnuitlibel is zeer ongunstig en voor het vliegend hert ongunstig (Tabel 3.1). Voor gevlekte witsnuitlibel en vliegend hert geldt voor zowel de oppervlakte als de kwaliteit een uitbreidingsdoelstelling.

Vanuit de NDFF is het voorkomen van de gevlekte witsnuitlibel bekend in de omgeving van Wapenveld. Het betreft hier een enkele waarneming van een individu langs de IJssel en geen lokale populatie. Het plangebied vormt geen geschikt leefgebied voor gevlekte witsnuitlibel. De soort is afhankelijk van onbeschaduwde wateren met helder water en een rijke begroeiing van onderwatervegetatie. Oppervlaktewater komt niet voor in of in de nabijheid van het plangebied.

Van het vliegend hert is in of in nabijheid van het plangebied (± 3 km) één waarneming bekend.

Door de werkzaamheden gaat er geen leefgebied verloren en zijn negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen uitgesloten.

Conclusie ongewervelden

- Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen voor ongewervelden zijn uitgesloten.

3.5.4 Broedvogels

Er zijn 9 soorten aangewezen als broedvogel voor het Natura 2000-gebied 'Veluwe' (Tabel 3.1). De wespendief (A072), nachtzwaluw (A224), ijsvogel (A229), draaihals (A233), zwarte specht (A236), boomleeuwerik (A246), duinpieper (A255), roodborsttapuit (A276), tapuit (A277) en grauwe klauwier (A338).

Al deze soorten broedvogels zijn zeer gevoelig voor stikstofdepositie. Het is onbekend in welke mate de voorgenomen plannen in zowel de aanleg als de gebruiksfase tot een vermeerdering van stikstofdepositie uit de lucht zal leiden en welke effecten dit geeft. Een berekening zal hierin inzicht moeten geven.

Voor al deze soorten komt geschikt broedbiotoop niet voor in het plangebied. Broedgevallen van deze soorten zijn daarmee in het plangebied en directe omgeving uitgesloten. Doordat leefgebied van deze soorten ontbreekt binnen het plangebied en directe omgeving zijn negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstelling van deze soorten uitgesloten.

Conclusie broedvogels

- Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen voor de aangewezen broedvogels zijn niet uitgesloten. De toename van stikstofdepositie tijdens de aanlegfase en de gebruiksfase zullen berekend moeten worden om uit te sluiten of er negatieve effecten optreden op de instandhoudingsdoelstellingen. De uitvoering van een passende beoordeling zal hier inzicht in moeten geven. Op basis van de uitkomsten kan worden bepaald of en zo ja welke maatregelen moeten worden genomen om negatieve effecten te mitigeren.

3.6 Rijntakken

Het deelgebied Uiterwaarden IJssel omvat het systeem van de rivier de IJssel, de aanliggende oeverwallen en de uiterwaarden. De IJssel is een zijtak van de Rijn en loopt van Arnhem tot aan het IJsselmeer. Het landschap is ontstaan in een periode dat de rivier een veel groter deel van de waterafvoer verzorgde en de monding nog een echte delta was. De IJssel neemt in perioden van hoge afvoer 1/6 deel van de Rijnafvoer voor haar rekening. In perioden met lage afvoer wordt het water op peil gehouden door de stuw in de Neder-Rijn. Gedurende het winterhalfjaar kunnen grote delen van de uiterwaarden geïnundeerd raken. De overstromingsduur en -frequentie variëren sterk van jaar tot jaar. Er zijn grote verschillen in het buitendijkse gebied, verschillen in hoogteligging, afwisseling tussen smalle en brede delen en tussen dichte kleinschalige en grote open delen. Plaatselijk treedt grondwater uit en monden beken uit in het IJsseldal. Zandige kalkrijke oeverwallen en rivierduinen worden afgewisseld met kleiige, vlakke stroomdalen. Bij Arnhem en Dieren snijdt de rivier de stuwwal van de Veluwe aan. Tot aan Olst zijn in het verleden brede meanders (kronkelwaarden) gevormd. In het middendeel stroomt de rivier tussen relatief smalle, hoog gelegen uiterwaarden. Bij Zalk, in het benedendeel, krijgt de rivier een breder bed dat bij Kampen overgaat in een kleine delta. Dit jong gebied is gevormd na de Romeinse tijd en voor de afsluiting van het IJsselmeer. Tussen Dieren en Wijhe liggen veel landgoederen met daarbij behorende oude verkavelingspatronen, heggen en bossen. Het landschap van het noordelijkste deel is open en wordt gekenmerkt door grasland. Een aantal vrijwel onvergraven en reliëfrijke uiterwaarden zoals Cortenoeveer, Rammelwaard, Ravenswaard en Scherenwelle, vormt een kleinschalig oud cultuurlandschap met daarin stroomdalgraslanden, kievitsbloemhooilanden en glanshaverhooilanden. In reliëfrijke delen komt plaatselijk hardhoutooibos voor. De IJssel verbindt een aantal natuurgebieden met elkaar:

- de natuurgebieden langs de rivieren, in de Gelderse Poort en bovenstreams langs de Rijn in het zuiden;
- de laagveenmoerassen van Noordwest Overijssel in het noorden;
- de Randmeren en het Ketelmeer met aansluiting op het IJsselmeer in het westen.

3.6.1 Habitattypen en -soorten

De aangewezen habitattypen en -soorten voor Natura 2000-gebied 'Rijntakken' zijn weergegeven in de onderstaande tabel 3.3. Het gebied is aangewezen voor 9 habitattypen, 12 habitatsoorten, 12 broedvogelsoorten en 26 niet-broedvogelsoorten. Bij de aangewezen habitattypen en -soorten zijn de instandhoudingsdoelstellingen weergegeven. In de eerste kolom achter de habitattypen en -soorten is de landelijke staat van instandhouding weergegeven, vervolgens de doelstelling voor de oppervlakte en/of kwaliteit en de doelstelling voor het leefgebied en/of omvang van de populatie.

3.6.2 Effectbeoordeling

Niet alleen ingrepen in een Natura 2000-gebied kunnen invloed hebben op instandhoudingsdoelen, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied. De mogelijke schadelijke factoren op instandhoudingsdoelen van een Natura 2000-gebied zijn inzichtelijk gemaakt met behulp van de effectenindicator (Ministerie van EZ, 2013). De effectindicator geeft informatie over de gevoeligheid van soorten en habitattypen voor de meest voorkomende storende factoren.

In tabel 3.2 is de effectenindicator voor het Natura 2000-gebied 'Rijntakken' weergegeven.

De werkzaamheden kunnen mogelijk leiden tot (significant) negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van de aangewezen habitattypen- en -soorten. De volgende effecten zijn getoetst:

- Verlies leefgebied;
- Verstoring door geluid;
- Verstoring door licht;
- Verstoring door trillingen;
- Optische verstoring, en;
- Verstoring door mechanische effecten.

De te verwachten effecten zullen in onderstaande tekst per soorten besproken worden.

Tabel 3.3 | Habitattypen en -soorten van Natura 2000-gebied Rijntakken.

Habitattypen		Landelijke	Doelst.	Doelst.	Doelst. Pop.
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	-	>	>	
H3260B	Beken en rivieren met waterplanten	-	>	=	
H3270	Slikkige rivieroevers	-	>	>	
H6120	*Stroomdalgraslanden	--	>	>	
H6430A	Ruigten en zomen (moerasspirea)	+	=	=	
H6340B	Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	-	=	=	
H6430C	Ruigten en zomen (droge bosranden)	-	>	>	
H6510A	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glasklaver)	-	>	>	
H6510B	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart)	--	>	>	
H9120	Beuken-eikenbossen met hulst	-	>	>	
H91E0A	*Vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen)	-	=	>	
H91E0B	*Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)	--	>	>	
H91E0C	*Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	-	=	=	
H91F0	Droge hardhoutoibossen	--	>	>	
Habitatsoorten					
H1095	Zee prik	-	>	>	>
H1099	Rivier prik	-	>	>	>
H1102	Elft	--	=	=	>
H1106	Zalm	--	=	=	>
H1134	Bittervoorn	-	=	=	=
H1145	Grote modderkruiper	-	>	>	>
H1149	Kleine modderkruiper	+	=	=	=
H1163	Rivierdonderpad	-	=	=	=
H1166	Kamsalamander	-	>	>	>
H1318	Meervleermuis	-	=	=	=
H1337	Bever	-	=	>	>
Broedvogels					
A004	Dodaars	+	=	=	45
A017	Aalscholver	+	=	=	660
A021	Roerdomp	--	>	>	20
A022	Woudaapje	--	>	>	20
A119	Porseleinhoen	--	>	>	40
A122	Kwartelkoning	-	>	>	160
A153	Watersnip	--	=	=	17
A197	Zwarte stern	--	=	=	240
A229	Ijsvogel	+	=	=	25
A249	Oeverzwaluw	+	=	=	680
A272	Blauwborst	+	=	=	95
A298	Grote karekiet	--	>	>	70
Niet-broedvogels					
A005	Fuut	-	=	=	570
A017	Aalscholver	+	=	=	1300
A037	Kleine zwaan	-	=	=	100
A038	Wilde zwaan	-	=	=	30
A039	Toendrarietgans (foerageergebied)	+	=	=	125
A039	Toendrarietgans (rustplaatsen)	+	=	=	2800
A041	Kolgans (foerageergebied)	+	=	=	35400
A041	Kolgans (rustplaatsen)	+	=	=	180100
A043	Gauwe gans (foerageergebied)	+	=	=	8300
A043	Gauwe gans (rustplaatsen)	+	=	=	21500
A045	Brandgans (foerageergebied)	+	=	=	920
A045	Brandgans (rustplaatsen)	+	=	=	5200
A048	Bergeend	+	=	=	120
A050	Smient	+	=	=	17900

A051	Krakeend	+	=	=	340
A052	Wintertaling	-	=	=	1100
A053	Wilde eend	+	=	=	6100
A054	Pijlstaart	-	=	=	130
A056	Slobeend	+	=	=	400
A059	Tafeleend	--	=	=	990
A061	Kuifeend	-	=	=	2300
A068	Nonnetje	-	=	=	40
A125	Meerkoet	-	=	=	8100
A130	Scholekster	--	=	=	340
A140	Goudplevier	--	=	=	140
A142	Kievit	-	=	=	8100
A151	Kemphaan	-	=	=	1000
A156	Grutto	--	=	=	690
A160	Wulp	+	=	=	850
A162	Tureluur	-	=	=	65

Landelijke SVI = Landelijke staat van instandhouding:

+ gunstig; - matig gunstig; -- zeer ongunstig.

Doelstelling voor oppervlakte en kwaliteit: = behoud;

= (<) Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft 'ten gunste van' formulering; > uitbreiding.

Doelstelling voor leefgebied en/of omvang populatie:

= behoud; > uitbreiding/verbetering.

*** voor een naam betekent het prioritaire soort of habitatype. Hiervoor zijn spoedmaatregelen gewenst.**

Tabel 3.4 | Storingsfactoren op instandhoudingsdoelen Rijntakken volgens de effectindicator van het Ministerie van EZ (rood = zeer gevoelig; oranje = gevoelig; groen = niet gevoelig; wit = onbekend; X= niet van toepassing; ... = onbekend).

	oppervlakteverlies	verontreiniging	stikstof depositie	geluid	licht	trillingen	optisch	mechanisch
Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden				X	X	X		
Beken en rivieren met waterplanten				X	X	X		
Slikkige rivieroever				X	X	X		
*Stroomdalgraslanden				X	X	X		
Ruigten en zomen (moerasspirea)				X	X	X		
Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)				X	X	X		
Ruigten en zomen (droge bosranden)				X	X	X		
Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glasklaver)				X	X	X		
Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart)				X	X	X		
Beuken-eikenbossen met hulst				X	X	X		
*Vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen)				X	X	X		
*Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)				X	X	X		
*Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)				X	X	X		
Droge hardhoutoibossen				X	X	X		
Zeeprik				...	...	...	...	
Rivierprik				...	...	...	...	
Elft					...		...	
Zalm				...	...	...	...	
Bittervoorn								
Grote modderkruiper								
Kleine modderkruiper								
Rivierdonderpad					...		...	
Kamsalamander				...	...	...	...	
Meervleermuis								
Bever								
Dodaars (broedvogel)								...
Aalscholver (broedvogel)								...
Roerdomp (broedvogel)						...		
Woudaapje (broedvogel)						...		
Porseleinhoen (broedvogel)								
Kwartelkoning (broedvogel)								
Watersnip (broedvogel)								...
Zwarte stern (broedvogel)						...		
Ijsvogel (broedvogel)								
Oeverwaluw (broedvogel)								...
Blauwborst (broedvogel)								
Grote karekiet (broedvogel)								...
Aalscholver								...
Fuut								...
Kleine zwaan						...		
Wilde zwaan								
Toendrarietgans (foerageergebied)								...
Toendrarietgans (rustplaatsen)								...
Kolgans (foerageergebied)								...
Kolgans (rustplaatsen)								...
Grauwe gans (foerageergebied)								...
Grauwe gans (rustplaatsen)								...
Brandgans (foerageergebied)								
Brandgans (rustplaatsen)								
Bergeend								...
Smient								
Krakeend								

Wintertaling								...
Wilde eend								...
Pijlstaart								...
Slobeend								...
Tafeleend								...
Kuifeend								...
Nonnetje								...
Meerkoet								...
Scholekster								...
Goudplevier								...
Kievit								...
Kemphaan								...
Grutto								...
Wulp								...
Tureluur								...

3.6.3 Habitattypen

Er zijn 9 habitattypen aangewezen voor het Natura 2000-gebied 'Rijntakken' (tabel 3.1). Alleen Beuken-eikenbossen (H9120) en vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen) (H91E0B) komen als aangewezen habitattypen voor op 1,5 km afstand van het plangebied (figuur 3.1).

Beuken-eikenbossen (H9120)

Het habitatype beuken-eikenbossen is noordelijk van Wapenveld gelegen aan de Kloosterweg, nabij Klooster Hulsbergen. De landelijke staat van instandhouding van Beuken-eikenbossen is zeer ongunstig (tabel 3.3). Voor zowel de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats geldt een uitbreidingsdoelstelling.

Effecten

Beuken-eikenbossen zijn gevoelig voor oppervlakteverlies, verontreiniging, optische verstoring en mechanische verstoring.

Oppervlakteverlies

Werkzaamheden worden buiten de begrenzing van dit habitatype uitgevoerd. Negatieve effecten op de habitattypen door oppervlakteverlies zijn uit te sluiten.

Verontreiniging

Beuken-eikenbossen zijn gevoelig voor vermesting door stikstofdepositie. Het is onbekend in welke mate de voorgenomen plannen in zowel de aanleg als de gebruiksfase tot een vermeerdering van stikstof depositie uit de lucht zal leiden en welke effecten dit geeft. Hiervoor is een berekening nodig om te kijken of er überhaupt sprake is van toename.

Verstoring

Doordat de werkzaamheden op ruime afstand (+/-1500 meter) van het habitatype plaatsvindt worden er geen negatieve effecten verwacht door verstoring op de instandhoudingsdoelstellingen van het habitatype.

Alluviale bossen (essen-iepenbossen) (H9120)

Het habitatype Alluviale bossen is noordelijk van Wapenveld gelegen aan de Kloosterweg, nabij Klooster Hulsbergen. De landelijke staat van instandhouding van Alluviale bossen (essen-iepenbossen) is zeer ongunstig (tabel 3.3). Voor zowel de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats geldt een uitbreidingsdoelstelling.

Effecten

Alluviale bossen zijn gevoelig voor oppervlakteverlies, verontreiniging, optische verstoring en mechanische verstoring.

Oppervlakteverlies

Werkzaamheden worden buiten de begrenzing van dit habitatype uitgevoerd. Negatieve effecten op de habitattypen door oppervlakteverlies zijn uit te sluiten.

Verontreiniging

Alluviale bossen zijn gevoelig voor verzuring en vermesting door stikstofdepositie. Het is onbekend in welke mate de voorgenomen plannen in zowel de aanleg als de gebruiksfase tot een vermeerdering van stikstof depositie uit de lucht zal leiden en welke effecten dit geeft. Hiervoor is een berekening nodig om te kijken of er überhaupt sprake is van toename.

Verstoring

Doordat de werkzaamheden op ruime afstand (+1750 meter) van het habitatype plaatsvinden worden er geen negatieve effecten verwacht door verstoring op de instandhoudingsdoelstellingen van het habitatype.

Conclusie habitatypen

- Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen voor habitatypen zijn niet uitgesloten. De toename van stikstofdepositie tijdens de aanlegfase en de gebruiksfase zullen berekend moeten worden om te bepalen of er negatieve effecten optreden op de instandhoudingsdoelstellingen. De uitvoering van een passende beoordeling zal hier inzicht in moeten geven. Op basis van de uitkomsten kan worden bepaald of en zo ja welke maatregelen moeten worden genomen om negatieve effecten te mitigeren.

3.6.4 Habitatsoorten

Er zijn 12 habitatsoorten aangewezen voor het Natura 2000-gebied 'Rijntakken' (tabel 3.3). Deze worden hieronder per soortgroep besproken.

Grondgebonden zoogdieren

De bever (H1337) is een aangewezen habitatsoort voor het Natura 2000-gebied. De landelijke staat van instandhouding van de bever is matig ongunstig (tabel 3.3). Voor oppervlakte geldt een behoudsdoelstelling en voor kwaliteit geldt voor deze soort een uitbreidingsdoelstelling.

Vanuit de NDFF zijn in het gehele stroomgebied van de IJssel waarnemingen bekend van de bever. Nabij het plangebied ontbreekt geschikt leefgebied voor deze soort. Het plangebied ligt op een hoger gelegen gebied met droge zandgrond zonder open water. Geschikt leefgebied voor deze soort wordt niet aangetast door het plan zowel in de aanlegfase als gebruikersfase.

Conclusie zoogdieren

- Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen voor bever zijn uitgesloten.

Vleermuizen

De meervleermuis (H1318) is een aangewezen habitatype voor het Natura 2000-gebied. De landelijke staat van instandhouding van meervleermuis is ongunstig (tabel 3.3). Voor zowel de oppervlakte als de kwaliteit geldt een behoudsdoelstelling voor deze soort.

Bij het gebruik van het landschap door vleermuizen wordt onderscheid gemaakt in verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied. Vanuit de NDFF zijn waarnemingen bekend van de meervleermuis.

Verblijfplaatsen

Meervleermuis is een gebouwbewonende soort en bebouwing ontbreekt geheel in het plangebied. Ook overwinteringsgebieden zijn binnen het plangebied niet aanwezig.

Vliegroute

Vleermuizen oriënteren zich door middel van echolocatie. Ze zenden ultrasone geluiden uit. De terugkaatsende geluiden van bijvoorbeeld gebouwen, struiken, bomen of oevers geven de dieren een beeld van de omgeving. Om deze reden vliegen de vleermuizen vaak langs opvallende oriëntatiepunten zoals een rij bomen, langs rietkragen, langs huizenrijen, etc. Als vleermuizen van een dergelijke route gebruik maken spreken we van een vliegroute. Het plangebied heeft geen essentiële lijnvormige structuren die voor meervleermuizen van belang zijn.

Foerageergebied

Meervleermuizen foerageren boven groot oppervlaktewater, zoals de IJssel en de uiterwaarden er omheen. Geschikt foerageergebied voor meervleermuis ontbreekt in het plangebied omdat het ver van open water ligt op droge zandgrond.

Conclusie vleermuizen

- Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen voor meervleermuis zijn uitgesloten.

Vissen

De Zeeprik (H1095), rivierprik (H1099), elft (H1102), zalm (H1106), kleine modderkruiper (H1149), grote modderkruiper (H1145), bittervoorn (H1134) en rivierdonderpad (H1163) zijn aangewezen habitatsoorten voor het Natura 2000-gebied. De landelijke staat van instandhouding van elft en zalm is zeer ongunstig. De landelijke staat van instandhouding van de kleine modderkruiper is gunstig en voor de overige vissoorten matig ongunstig (tabel 3.3). Voor zowel de oppervlakte en de kwaliteit geldt een behoudsdoelstelling voor deze soorten. Voor grote modderkruiper, rivier en zeeprik gelden uitbreidingsdoelstellingen.

Vanuit de NDFF is alleen het voorkomen van kleine modderkruiper, grote modderkruiper, bittervoorn, rivierdonderpad en rivierprik bekend in het stroomgebied van de IJssel bij Wapenveld. Het is onbekend of de andere soorten in of in nabijheid van Wapenveld voorkomen. Het plangebied ligt ver van water en bevat zelf geen open water. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen zijn uitgesloten.

Conclusie vissen

- Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen voor vissen zijn uitgesloten.

3.6.5 Broedvogels

Er zijn 12 habitatsoorten aangewezen als broedvogel voor het Natura 2000-gebied 'Rijntakken' (tabel 3.3). De dodaars (A004), de aalscholver (A017), de roerdomp (A021), het woudaapje (A022), het porseleinhoen (A119), de kwartelkoning (A122), de watersnip (A153), de zwarte stern (A197), de ijsvogel (A229), de oeverzwaluw (A249), de blauwborst (A272) en de grote karekiet (A298) zijn aangewezen habitatsoorten voor het Natura 2000-gebied. De aalscholver broedt in kolonies in hoge bomen nabij water. Roerdampen broeden in moerassen die rijk zijn aan stevig, oud waterriet. Woudaap broedt in dichte rietkragen en ruigtes met wilgen en biezen. Broedgebied van de porseleinhoen bestaat uit randen van zegge- lisdodde- en rietmoerassen, waarbij de aanwezigheid van water met een diepte van 15 centimeter noodzakelijk is. Kwartelkoning broedt voornamelijk in open cultuurlandschappen met voldoende dekking en in besloten landschap zoals beekdalen en uiterwaarden met struiken en bomen. De watersnip broedt in open tot half-open landschappen met een hoog waterpeil. Zwarte sterns broeden op drijvende watervegetatie (liefst

krabbenscheer), nestvlotjes en modderbanken in ondiepe en matig voedselrijke moerassen en in agrarische gebieden met brede sloten en modderbanken. IJsvogels zijn gebonden aan water, waarbij de nesten maken in zandige of lemige steile oevers. Oeverzwaluwen zijn koloniebroeders van steile zandige oevers. Blauwborst broedt in uiteenlopende biotopen met natte hoge vegetatie met deels houtige opslag. Van alle rietzangers is de grote karekiet het meest gebonden aan stevig, overjarig riet aan de rand van open water.

Voor alle 12 aangewezen broedvogels geldt dat er geen geschikt broedbiotoop voorkomt in het plangebied of de directe omgeving. Het betreft hier broedvogels gebonden aan nat habitat of open cultuurlandschap, dit ontbreekt op het betreffende perceel. Het broeden van deze soorten is daarmee in het plangebied en directe omgeving uitgesloten. Doordat leefgebied van deze soorten ontbreekt binnen het plangebied en directe omgeving zijn negatieve effecten door oppervlakteverlies en verstoring op de instandhoudingsdoelstelling van deze soorten uitgesloten.

Verontreiniging

Verontreiniging van het natura 2000 gebied is m.u.v. stikstofdepositie uit de lucht uitgesloten door de ruime afstand vanaf het plangebied. Dodaars, ijsvogel, oeverzwaluw, roerdomp, watersnip, zwarte stern en woudaap zijn als broedvogels zeer gevoelig voor stikstofdepositie uit de lucht. Het is onbekend in welke mate de voorgenomen plannen in zowel de aanleg als de gebruiksfase tot een vermeerdering van stikstofdepositie uit de lucht zal leiden en welke effecten dit geeft. Hiervoor is een berekening nodig om te kijken of er überhaupt sprake is van toename.

Conclusie broedvogels

Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen voor broedvogels zijn niet uitgesloten. De toename van stikstofdepositie tijdens de aanlegfase en de gebruiksfase zullen berekend moeten worden om uit te sluiten of er negatieve effecten optreden op de instandhoudingsdoelstellingen. De uitvoering van een passende beoordeling zal hier inzicht in moeten geven. Op basis van de uitkomsten kan worden bepaald of en zo ja welke maatregelen moeten worden genomen om negatieve effecten te mitigeren.

3.6.6 Niet-broedvogels

De niet-broedvogels waarvoor het Natura 2000-gebied is aangewezen bevinden zich met name in de koudere periodes van het jaar in het Natura 2000-gebied (het zijn veelal doortrekkers en overwintelaars) en gebruiken het gebied als rustplaats en/of foerageergebied. Het betreft hier watervogels en steltlopers. Dit zijn soorten die zowel rusten als foerageren in het ondiepe waterplantenrijke gebied. Smient foerageert op aanwezige graslanden en ook in het ondiepe waterplantrijke gebied, maar rusten vaak op open, dieper water. Aalscholver, tafeleend en nonnetje foerageren op vis en driehoekmosselen en zijn meer aangewezen op de diepere delen van het Natura 2000-gebied. Kolgans en grauwe gans slapen op het water en foerageren op de aanwezige graslanden.

De landelijke staat van instandhouding van aalscholver, toendrarietgans, kolgans, grauwe gans, brandgans, bergeend, smient, krakeend, wilde eend, slob-eend en wulp is gunstig. De landelijke staat van instandhouding van fuut, kleine- en wilde zwaan, wintertaling, pijlstaart, kuifeend, nonnetje, meerkoet, Kievit, kemphaan en tureluur matig gunstig. De landelijke staat van instandhouding van tafeleend, scholekster, goudplevier en grutto is zeer ongunstig. De landelijke staat van instandhouding is zeer ongunstig voor tafeleend (zie tabel 3.1). Voor de oppervlakte en kwaliteit van leefgebied en de populatie van deze soorten geldt een behoudsdoelstelling.

Effecten

Van de niet-broedvogels zijn alleen de aalscholver, wintertaling, grutto, wulp en tureluur gevoelig voor oppervlakteverlies. Grutto, wulp en tureluur zijn gevoelig voor verstoring door geluid. Aalscholver, fuut, wintertaling, kuifeend, tafeleend en tureluur zijn gevoelig voor optische verstoring. Kleine zwaan, wilde zwaan, brandgans, smient, krakeend, nonnetje, goudplevier en kemphaan voor mechanische verstoring. Alle niet-broedvogels zijn gevoelig voor verontreiniging en licht.

Oppervlakteverlies

De voor niet-broedvogels aangewezen gebieden bevinden zich op ruime afstand van het plangebied. Er treedt geen oppervlakteverlies op voor deze soorten.

Verontreiniging

Verontreiniging van het Natura 2000 gebied is m.u.v. stikstofdepositie uit de lucht uitgesloten door de ruime afstand vanaf het plangebied. Grutto, kemphaan en pijlstaart zijn als niet broedvogels zeer gevoelig voor stikstofdepositie uit de lucht. Kievit en tureluur zijn gevoelig voor stikstofdepositie uit de lucht. Het is onbekend in welke mate de voorgenomen plannen in zowel de aanleg als de gebruiksfase tot een vermeerdering van stikstof depositie uit de lucht zal leiden en welke effecten dit geeft. Hiervoor is een berekening nodig om te kijken of er überhaupt sprake is van toename.

Verstoring

De grote meerderheid van de overwinterende vogels bevindt zich op grote afstand van het plangebied in het stroomgebied van de IJssel. Het droge grasperceel en de bosschage is op dit moment voor veel soorten ongeschikt als foerageer- en rustgebied voor grote aantallen overwinterende vogelsoorten. Vogels verder van het plangebied zullen geen negatieve effecten van de werkzaamheden ondervinden. Er zullen dan ook geen effecten op populatieniveau optreden.

Conclusie niet-broedvogels

Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen voor niet-broedvogels zijn niet uitgesloten. De toename van stikstofdepositie tijdens de aanlegfase en de gebruiksfase zullen berekend moeten worden om uit te sluiten of er negatieve effecten optreden op de instandhoudingsdoelstellingen. De uitvoering van een passende beoordeling zal hier inzicht in moeten geven. Op basis van de uitkomsten kan worden bepaald of en zo ja welke maatregelen moeten worden genomen om negatieve effecten te mitigeren.

4 Quicksan Soortbescherming

De werkzaamheden in het plangebied kunnen gevolgen hebben voor de ter plaatse voorkomende (beschermde) flora en fauna. Mogelijk worden daarbij verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming overtreden en moet voor de uitvoering een ontheffing van de Wet Natuurbescherming worden aangevraagd.

4.1 Vraagstelling

Om goed voorbereid te zijn op een eventueel noodzakelijke ontheffing van de Wet Natuurbescherming is antwoord op de volgende vragen nodig:

- *Zijn in het plangebied beschermde soorten en/of verblijfplaatsen van deze soorten aanwezig of te verwachten?*
- *Ondervinden aanwezige beschermde soorten negatieve effecten van de voorgenomen ruimtelijke ingreep en de benodigde werkzaamheden?*
- *Is het mogelijk om optredende negatieve effecten op beschermde soorten te mitigeren? Zo ja, op welke wijze dient dit te geschieden?*
- *Is het noodzakelijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming aan te vragen?*

4.2 Resultaten en effectenbeoordeling

Hieronder worden de resultaten per soortgroep besproken. Daarbij is een effectenbeoordeling opgenomen, waarin beschreven wordt of er negatieve effecten optreden of te verwachten zijn en, indien van toepassing, of er mitigerende maatregelen mogelijk zijn om effecten te voorkomen of te verzachten en of eventueel vervolgonderzoek of ontheffing van de Wet Natuurbescherming noodzakelijk is.

Hierna worden de resultaten van het literatuuronderzoek en veldonderzoek per soortgroep besproken. Daarbij is per soortgroep een effectenbeoordeling opgenomen, waarin helder beschreven wordt of er negatieve effecten op beschermde soorten te verwachten

zijn en, indien van toepassing, of er mitigerende maatregelen mogelijk zijn om deze effecten te voorkomen.

4.2.1 Vaatplanten

In het plangebied zijn geen beschermde soorten vaatplanten aangetroffen. Binnen het plangebied bevindt zich een voedselrijk en behoorlijk gesloten grasland met relatief weinig soorten die nauwelijks/geen ruimte biedt aan beschermde soorten. Daarnaast is het grasland recent (tot een paar jaar terug) gebruikt voor veeteelt wat de potentie voor beschermde soorten sterk verminderd. Beschermde plantensoorten worden op basis van bekende verspreidingsgegevens en de terreingesteldheid niet verwacht in het plangebied of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Effectbeoordeling

Op basis van het literatuur- en veldonderzoek is niet te verwachten dat beschermde vaatplanten in het plangebied of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden voorkomen. Het is daarom uitgesloten dat de voorgenomen werkzaamheden negatieve effecten veroorzaken op beschermde vaatplanten.

4.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Op basis van literatuuronderzoek is gebleken dat er in 2010 een dode das (*Meles meles*) is gevonden aan de Groteweg op 150m ten zuiden van het plangebied. Tijdens de Quicksan zijn geen sporen van de das waargenomen. Mogelijk kan het plangebied dienen als foerageergebied. Soortgelijke velden zijn in grote mate aanwezig rondom het plangebied en er staan geen fruitbomen op het perceel. Het zal dan ook geen essentieel foerageergebied zijn voor de das. Daarnaast kan de eekhoorn (*Sciurus vulgaris*) gebruik maken van de tamme kastanje. Hier zijn evenwel geen sporen van waargenomen. Deze boom is niet essentieel voor de eekhoorn. Overige soorten (met uitzondering van enkele vrijgestelde soorten) worden op basis van

bekende verspreidingsgegevens en de terreingesteldheid niet verwacht.

Effectbeoordeling

Op basis van het literatuur- en veldonderzoek is te verwachten dat beschermde grondgebonden zoogdieren in het plangebied of binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden verstoord zullen worden. Het is daarom uitgesloten dat de voorgenomen werkzaamheden negatieve effecten veroorzaken op beschermde grondgebonden zoogdieren. Wel moet rekening worden gehouden met de algemene zorgverplichting (artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming).

4.2.3 Vleermuizen

Op basis van het literatuuronderzoek is het bekend dat in de directe omgeving van het plangebied vleermuizen verwacht kunnen worden. Bij het gebruik van het landschap door vleermuizen wordt onderscheid gemaakt in vaste verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied.

Vaste verblijfplaatsen

Boombewonende vleermuissoorten zoals de rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*) kunnen gebruik maken van boomholtes en losse schors als zomer-, paar-, of kolonieverblijfplaats. In de kastanjeboom is geen losse schors of boomholtes waargenomen. De aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen kan uitgesloten worden voor het plangebied.

Vliegroutes

Voor vleermuizen kunnen lijnvormige elementen, zoals bomenrijen of stroken bos van belang zijn als vliegroute. In het plangebied is een bomenrij met naaldbomen aanwezig aan de westzijde deze zal behouden blijven en geen effect hebben op de vleermuis. Daarnaast is er struweel aanwezig langs de huizen rondom het plangebied. Dit zal geen essentiële functie hebben.

Foerageergebied

Het plangebied bestaat uit een groot open veld met één grote kastanje. Dit kan mogelijk dienen als foerageergebied. Soortgelijke groenstroken zijn in grote maten aanwezig rondom het plangebied. Het zal dan ook geen belangrijk foerageergebied zijn voor vleermuizen.

Effectbeoordeling

Op basis van het literatuur- en veldonderzoek is niet te verwachten dat beschermde vleermuizen in het plangebied of binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden verstoord zullen worden. Het is daarom uitgesloten dat de voorgenomen werkzaamheden negatieve effecten veroorzaken op beschermde vleermuizen. Wel moet rekening worden gehouden met de algemene zorgverplichting (artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming).

4.2.4 Vogels

Op basis van het literatuuronderzoek is het bekend dat in de directe omgeving van het plangebied diverse vogelsoorten voorkomen zoals de bosuil (*Strix aluco*), het nest van de bosuil is jaarrond beschermd. In het plangebied zijn geen geschikte bomen aanwezig die kunnen dienen als nestlocatie voor de bosuil.

Overige broedvogels met een jaarrond beschermde nestplaats zijn op basis van de gebiedskenmerken van het plangebied niet te verwachten. Er is geen bebouwing aanwezig waardoor het plangebied ongeschikt is voor de huismus en de gierzwaluw. Wel dient rekening te worden gehouden met algemene broedvogelsoorten, waarvan de nesten beschermd zijn gedurende de periode dat deze in gebruik zijn, gemiddeld genomen van half maart tot eind augustus. In gebruik zijn de nesten zijn echter buiten deze periode ook beschermd. Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten aangetroffen, maar het is niet uit te sluiten dat broedvogels zich in deze kastanje zullen vestigen.

Effectbeoordeling

Het voorkomen van jaarrond beschermde nestplaatsen in het plangebied is uitgesloten. Wel kunnen algemene vogels in de kastanje tot broeden komen. Indien de werkzaamheden gedurende het broedseizoen plaatsvinden, is verstoring van eventueel broedende vogels niet uitgesloten.

Voor de algemene broedvogels dienen mitigerende maatregelen te worden uitgevoerd. Deze maatregelen worden beschreven in paragraaf 4.2. De werkzaamheden zullen indien nodig buiten het broedseizoen moeten plaatsvinden.

4.2.5 Andere soorten

In het plangebied zijn geen beschermde soorten vissen, amfibieën, reptielen en ongewervelden

aangetroffen. Dergelijke soorten worden op basis van bekende verspreidingsgegevens en de terreingesteldheid niet verwacht in het plangebied of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden (NDFF, 2017). Strikt beschermde ongewervelden als dagvlinders en libellen stellen specifieke eisen aan hun biotoop. In het plangebied zijn in het geheel geen geschikte biotopen voor deze soorten aanwezig. Mogelijk zou een de hazelworm (*Anguis fragilis*) kunnen voorkomen in het struweel aan de westzijde van het plangebied. Het struweel zal behouden blijven en de voorgenomen werkzaamheden hebben derhalve geen effect op de hazelworm.

Effectbeoordeling

Op basis van het literatuur- en veldonderzoek is niet te verwachten dat beschermde vissen, amfibieën, reptielen en ongewervelden in het plangebied of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden voorkomen. Het is daarom uitgesloten dat de voorgenomen werkzaamheden negatieve effecten veroorzaken op beschermde ongewervelden.

5 Conclusie en advies

Om na te gaan of door de ruimtelijke ontwikkeling in het plangebied verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming al dan niet overtreden worden, worden de onderzoeksvragen onderstaand beantwoord.

5.1 Voortoets N2000

- *Zijn er (negatieve) effecten op plaatselijk aangewezen habitatsoorten en -typen te verwachten?*

Ja, er zijn negatieve effecten op plaatselijk aangewezen habitatsoorten en -typen te verwachten door toenemende stikstofdepositie uit de lucht.

- *Ondervinden de aangewezen instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied 'Veluwe' en 'Rijntakken' negatieve effecten van de ontwikkelingen?*

De instandhoudingsdoelstellingen van zowel het Natura 2000-gebied 'Veluwe' als 'Rijntakken' worden mogelijk aangetast. Negatieve effecten op aangewezen habitattypen, habitatsoorten, broedvogels en niet-broedvogels door toenemende stikstofdepositie is niet uitgesloten.

- *Is het noodzakelijk een Verslechteringstoets of Passende Beoordeling op te stellen voor het project?*

Ja, het is noodzakelijk om een passende beoordeling op te stellen voor dit project.

5.1.1 Conclusie

Doordat onbekend is wat de invloed van de voorgenomen plannen is ten aanzien van de toename in stikstofdepositie via de lucht op de omliggende N2000 gebieden is op voorhand niet uit te sluiten dat er significant negatieve effecten zijn op de instandhouding van habitattypen of soorten. Daardoor is een passende beoordeling vereist.

5.1.2 Cumulatieve effecten

Bij de beoordeling van de mogelijke negatieve invloeden van een initiatief op Natura 2000-gebieden dienen globaal de cumulatieve effecten beoordeeld te worden. Het initiatief in het plangebied heeft enkel mogelijke negatieve invloed op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden door toename in lokale stikstofdepositie. Cumulatie door andere initiatieven in de buurt in het kader van overige versturende factoren is uitgesloten. Indien uit de passende beoordeling blijkt dat er een negatief effect is door depositie van stikstof dan dient het cumulatief effect van andere lokale initiatieven beoordeeld te worden omdat in heel Nederland momenteel veel initiatieven klaar liggen met negatieve invloed op stikstof depositie.

5.2 Quicksan Soortenbescherming

- *Zijn in het plangebied beschermde soorten en/of verblijfplaatsen van deze soorten aanwezig of te verwachten?*

Ja, er zijn beschermde soorten te verwachten binnen de begrenzing van het plangebied. Het plangebied kan dienen als foerageergebied voor de das en vleermuizen. Daarnaast kunnen er broedvogels en de hazelworm aanwezig zijn.

- *Ondervinden aanwezige beschermde soorten negatieve effecten van de voorgenomen ruimtelijke ingreep en de benodigde werkzaamheden?*

Ja, indien algemeen voorkomende vogels tot broeden komen kunnen bij de werkzaamheden verbodsregels van de Wnb overtreden worden.

De bomenrij aan de westzijde van het plangebied zal behouden blijven waardoor er geen negatief effect ontstaat voor vleermuizen en de hazelworm. Daarnaast vormt het plangebied geen essentieel onderdeel van het foerageergebied van de das, waardoor negatieve effecten kunnen worden uitgesloten.

- *Is het mogelijk om optredende negatieve effecten op beschermde soorten te mitigeren? Zo ja, op welke wijze dient dit te geschieden?*

Ja, door het nemen van de juiste mitigerende maatregelen zijn negatieve effecten op eventueel aanwezige broedvogels te voorkomen. Deze mitigerende maatregelen worden uitgebreid beschreven in paragraaf 4.2.

- *Is het noodzakelijk soortgericht onderzoek uit te voeren?*

Nee, er is geen noodzaak soortgericht onderzoek uit te voeren om beschermde soorten uit te sluiten. Op basis van literatuur- en veldonderzoek wordt een effect op broedvogels verwacht. Indien de werkzaamheden gedurende het broedseizoen worden uitgevoerd, is het noodzakelijk voorafgaand aan de werkzaamheden door een ter zake kundige te laten beoordelen of broedgevallen aanwezig zijn die door de werkzaamheden kunnen worden verstoord.

Mitigerende maatregelen

Indien de beschreven mitigerende maatregelen in acht worden genomen, is er geen sprake van een overtreding van de Wet natuurbescherming. Het betreft de volgende mitigerende maatregelen:

- Bij het uitvoeren van de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met mogelijke broedgevallen van algemene broedvogels. In het broedseizoen, 15 maart tot 31 augustus, mogen geen werkzaamheden uitgevoerd worden die negatieve effecten op broedvogels veroorzaken. Indien de werkzaamheden wel in het broedseizoen uitgevoerd moeten worden dient, voorafgaand aan de werkzaamheden, het gebied op de aanwezigheid van broedvogels gecontroleerd te worden. Zijn er geen broedvogels aanwezig dan kunnen de werkzaamheden uitgevoerd worden. Zijn er wel broedvogels aanwezig dan dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden. Dit dient gecontroleerd en vrijgegeven te worden door een ter zake kundige.

Vanuit de Wet Natuurbescherming geldt een algemene zorgverplichting (artikel 1.11 van de Wet Natuurbescherming). Om invulling te geven aan deze zorgverplichting zijn de volgende mitigerende maatregelen noodzakelijk:

- Werkzaamheden in het plangebied dienen met de minste schade voor aanwezige planten en dieren uitgevoerd te worden;
- De werkzaamheden dienen vanuit één richting te worden uitgevoerd zodat eventueel aanwezige dieren de tijd hebben voor de werkzaamheden uit te vluchten naar een nieuwe leefomgeving;
- Daarnaast dient zoveel mogelijk gebruik te worden gemaakt van bestaande wegen en paden.

5.2.1 Conclusie

Met inachtneming van de beschreven mitigerende maatregelen, zijn negatieve effecten van de voorgenomen realisatie van nieuwbouwwoningen op beschermde soorten uitgesloten. Er is geen aanleiding tot het uitvoeren van nader onderzoek.

6 Bronnen

6.1 Literatuur

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). – Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & Eis Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. – Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Vertaling en bewerking PHC Lina. De Fontein/Tirion Uitgevers BV, Utrecht.

Kleukers, R.M.J.C., E.J. van Nieukerken, B. Odé, L.P.M. Willemse & W.K.R.E. van Wingerden, 1997. De sprinkhanen en krekels van Nederland (Orthoptera). – Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). – Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. – Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

6.2 Websites

Verspreidingsatlas planten

Via www.verspreidingsatlas.nl/planten

Beschermde natuur in Nederland

Via www.synbiosys.alterra.nl/N2000

Nationale Databank Flora en Fauna

Via www.ndff-ecogrid.nl/

Bijlage A. Overzicht algemene vrijstellingen

De natuurwetgeving voor Nederland is per 1 januari 2017 vastgelegd in de Wet natuurbescherming. Deze wet vervangt drie wetten: de Natuurbeschermingswet, de Flora- en Faunawet en de Boswet. De Wet natuurbescherming heeft als doel bescherming, herstel en ontwikkeling van natuur zonder stijging van de lasten voor bedrijven en burgers. Het bevoegd gezag is gedecentraliseerd naar de Provincies. Deze decentralisatie houdt in dat de provincies nu o.a. verantwoordelijk zijn voor het toetsen van ontheffingsaanvragen. RVO blijft wel het bevoegd gezag voor het verlenen van ontheffing of vrijstellingen voor activiteiten en projecten in gebruik, beheer of aanleg door het rijk. Naast de Wet natuurbescherming bestaat in Nederland het Natuur Netwerk Nederland, waarvoor de provincies beleid maken.

Wet natuurbescherming

Binnen de wet zijn de beschermingsregimes voor Natura 2000-gebieden, soortbescherming en houtopstanden als afzonderlijke hoofdstukken opgenomen, waardoor de wet via duidelijke en eenvoudige regels voorziet in een heldere implementatie van de Europese natuurbeschermingsrichtlijnen.

Zorgplicht (art. 1.11)

Voor alle Natura 2000-gebieden, bijzondere natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten (mét en zonder beschermstatus) is de zorgplicht van kracht (artikel 1.11). De zorgplichtbepaling houdt in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt aan Natura 2000-gebieden, bijzondere natuurmonumenten en in het wild levende planten en dieren, evenals voor hun directe leefomgeving dergelijke handelingen achterwege laat, mitigerende maatregelen neemt of compenserende maatregelen neemt.

Natura 2000-gebieden (artikel 2)

De wetgeving met betrekking tot Natura 2000-gebieden is vastgelegd in Hoofdstuk 2 van de Wet

natuurbescherming. Natura 2000 is de overkoepelende naam voor gebieden die op Europees niveau worden beschermd vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn. Vanuit deze richtlijnen worden specifieke diersoorten en hun habitat beschermd om de biodiversiteit te behouden, te herstellen of uit te breiden.

Het ondernemen van projecten of activiteiten in en/of in de omgeving van een Natura 2000-gebied kan mogelijk leiden tot (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen. Indien het niet mogelijk is om negatieve effecten op voorhand uit te sluiten, dan is er sprake van een vergunningsplicht en moet een habitattoets uitgevoerd worden.

Soortbescherming (artikel 3)

Het hoofdstuk 'Soortbescherming' uit de Wet natuurbescherming bestaat uit drie aparte beschermingsregimes, ook wel de passieve soortbescherming genoemd: 1) de Vogelrichtlijn; 2) de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en; 3) nationaal beschermde soorten. Voor deze drie beschermingsregimes gelden verschillende verboden en wettelijke belangen voor een ontheffingsaanvraag.

Vogelrichtlijn (artikel 3.1)

Voor van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn gelden de volgende verbodsbepalingen:

1. opzettelijk doden en vangen van vogels;
2. opzettelijk vernielen van nesten, rustplaatsen en eieren;
3. eieren rapen en onder zich hebben;
4. opzettelijk verstoren van vogels;
5. het verbod onder 4) is niet van toepassing indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de gunstige staat van instandhouding van de populatie.

Een ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen van artikel 3.1 kan alleen verleend worden als voldaan wordt aan de criteria van de

ontheffingsaanvraag (zie paragraaf 2.3) en één of meer van de onderstaande wettelijke belangen uit artikel 3.3, lid 4:

1. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
2. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
3. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
4. ter bescherming van flora en fauna;
5. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten;
6. het selectief vangen, onder zich hebben of verstandig gebruik van bepaalde vogels.

Vogellijst

Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd in het kader van de Vogelrichtlijn (artikel 3.1). De nesten van vogels zijn beschermd als ze door de vogels in gebruik zijn, zowel in als buiten de gangbare broedperiode (15 maart tot 15 juli). De meeste vogels maken elk jaar een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. De nesten van deze vogelsoorten zijn jaarrond beschermd waardoor de verbodsbepalingen van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming het gehele jaar van toepassing zijn (zie Kader A.1). De wetgever verstaat onder verblijfplaatsen van vogels ook nesten en holtes waar de vogels ook buiten de broedtijd regelmatig verblijven.

Habitatrichtlijn (artikel 3.5)

Voor in het wild levende dieren van soorten, genoemd in de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, gelden de volgende verbodsbepalingen:

1. opzettelijk doden en vangen;
2. opzettelijk verstoren;
3. opzettelijk vernielen of rapen eieren;
4. opzettelijk beschadigen of vernielen voortplantings- of rustplaatsen;
5. opzettelijk plukken of vernielen planten.

Een ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen van artikel 3.5 kan alleen verleend worden als voldaan wordt aan de criteria van de ontheffingsaanvraag (zie paragraaf 3.3) en één of meer van de onderstaande wettelijke belangen uit artikel 3.8, lid 5:

1. ter bescherming van flora en fauna, en instandhouding van natuurlijke habitats;

2. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij, wateren of andere vormen van eigendom;
3. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wettelijke gunstige effecten;
4. voor onderzoek of onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten of de daartoe benodigde kweek;
5. op selectieve wijze een aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben.

Nationale beschermde soorten (artikel 3.10)

Voor in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A gelden de volgende verbodsbepalingen:

- a. opzettelijk doden of vangen;
- b. opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen.

Voor vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B geldt dat in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen verboden is.

Een ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen van artikel 3.10 kan alleen verleend worden als voldaan wordt aan de criteria van de ontheffingsaanvraag (zie paragraaf 2.3) en één of meer van de onderstaande wettelijke belangen uit artikel 3.10, lid 2:

- a. in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling;
- b. ter voorkoming van schade of overlast;
- c. ter beperking van de omvang van populaties;
- d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden;
- e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud landbouw of bossen;
- f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelten, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- h. in het algemeen belang, of;

- i. bestendig gebruik.

Actieve soortbescherming

Naast de passieve soortbescherming zijn provincies wettelijk verplicht om soorten te beschermen middels de Natuurvisie (artikel 1.7) en de actieve soortbescherming (artikel 1.12). In het kader van deze actieve bescherming kunnen de provincies de lijst met beschermde soorten uitbreiden en/of gebieden aanwijzen waarvoor een extra inspanning nodig is om de staat van instandhouding van populaties te behouden of te herstellen.

Beschermde houtopstanden (artikel 4)

De bescherming van houtopstanden is geregeld in hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming (voorheen Boswet). Het is verboden houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, zonder voorafgaande melding bij de provincie. Een houtopstand is hierbij gedefinieerd als een eenheid van bomen of struiken met een oppervlakte van ten minste 1.000 vierkante meter of een rijbeplanting die meer dan 20 bomen omvat. De wet schrijft verder voor dat wanneer een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, de grond binnen drie jaar moet worden herbeplant.

Bovenstaande bescherming geldt niet voor alle houtopstanden. De regels zijn niet van toepassing op houtopstanden op erven of in tuinen, op fruitbomen, op windschermen om boomgaarden, op naaldbomen bedoeld om te dienen als kerstbomen, op kweekgoed, op bepaalde beplantingen van wilgen of populieren, op bepaalde beplantingen bedoeld voor de productie van houtige biomassa en op houtopstanden binnen de, bij besluit van de gemeenteraad, vastgelegde grenzen van de bebouwde kom. Ook voor het dunnen van een houtopstand gelden de regels niet.

De provincie kan regels stellen ten aanzien van de meldingsplicht en de plicht tot herbeplanting. Alle provincies hebben verordeningen vastgesteld waarin is geregeld hoe een kapmelding moet worden ingediend, waaraan herbeplanting moet voldoen en wanneer ontheffing van de herbeplantingsplicht kan worden verleend. Sommige provincies hebben ook beleidsregels vastgesteld waarin bijvoorbeeld is aangegeven wanneer een kapverbod wordt opgelegd.

De Wet natuurbescherming beschermt geen houtopstanden binnen de bebouwde kom. Waar de grens van de “bebouwde kom Wet natuurbescherming” ligt, wordt bepaald door de gemeenteraad. Dit valt vaak

min of meer gelijk met de ‘bebouwde kom Verkeerswet’, maar kan afwijken. Binnen de bebouwde kom geldt meestal een kapverbod op grond van de algemene plaatselijke verordening (APV) of een gemeentelijke bomenverordening. Daarnaast kunnen gemeenten ook regels stellen voor bomen buiten de bebouwde kom, bijvoorbeeld in een bestemmingsplan.

Ontheffing, vergunning of vrijstelling

Het is mogelijk om voor de in de Wet natuurbescherming vermelde verboden een ontheffing of vergunning aan te vragen. Er kan alleen een ontheffing verleend worden als er aan drie criteria is voldaan:

- er is geen alternatieve bevredigende oplossing mogelijk;
- er moet sprake zijn van een wettelijk belang behorend bij het artikel dat overtreden wordt;
- er mag geen afbreuk aan de staat van instandhouding van de populatie plaatsvinden.

Vrijstelling

Het is niet altijd nodig om een ontheffing aan te vragen wanneer er gevolgen voor beschermde planten- en diersoorten optreden. Er zijn verschillende soorten vrijstellingen van de verboden voor beschermde soorten mogelijk. Er hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden indien strikt en aantoonbaar gewerkt wordt volgens een door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode. De zorgplicht blijft ook bij het werken via een gedragscode onverminderd van kracht. Naast de gedragscode is ook een vrijstelling in de vorm van een ministeriële regeling te krijgen (artikel 3.11). Deze ministeriële regelingen zijn opgesteld door Gedeputeerde Staten als vrijstellingslijsten. Zie Bijlage B voor een overzicht voor de vrijgestelde soorten. In onderhavige rapportage wordt niet ingegaan op de voorkomende soorten van de vrijstellingslijst.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Naast de Wet natuurbescherming bestaat in Nederland het Natuur Netwerk Nederland, waarvoor de provincies beleid maken (NNN). Het NNN is ruimtelijk in de Provinciale Structuurvisie vastgelegd. Het vormt een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit bestaande natuurgebieden, nieuw aan te leggen natuur en verbindingzones tussen deze gebieden.

Ook de beheersgebieden voor agrarisch natuurbeheer behoren tot het NNN. De planologische verankering van het NNN vindt plaats in (gemeentelijke) bestemmingsplannen. Wanneer ruimtelijke ontwikkelingen geheel of gedeeltelijk binnen de begrenzing van het NNN plaatsvinden en negatieve effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het netwerk

optreden en/of een bestemmingsplan wijziging moet worden doorgevoerd dient altijd een 'Nee, tenzij'-toets te worden uitgevoerd. Hierin wordt beoordeeld of er als gevolg van de voorgenomen maatregelen significante effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het netwerk optreden.

Kader | Jaarrond beschermde vogelnesten

De meeste vogels gebruiken hun nest slechts eenmalig voor de voortplanting. Elk jaar bouwen de dieren een nieuw nest op meestal een andere locatie. Nesten van deze vogels zijn slechts gedurende het broedseizoen beschermd. Er zijn echter ook vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn en waarop de verbodsbepalingen van artikel 3.1 en 3.5 (afhankelijk van de soort) van de Wet natuurbescherming het gehele jaar van toepassing zijn. Er worden 5 categorieën onderscheiden:

1. Vogels waarvan de nesten ook buiten het broedseizoen als vaste rust- en verblijfplaats gebruikt worden (voorbeeld: steenuil).
2. Koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: gierzwaluw en huismus).
3. Vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar en kerkuil).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen. (voorbeeld: ransuil).
5. De volgende vogelsoorten behoren tot deze categorie: vogels die weliswaar terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of in de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. De nesten van deze soorten zijn buiten het broedseizoen niet beschermd, tenzij zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Bijlage B. Overzicht algemene vrijstellingen

Tabel 1 | Overzicht vrijgestelde soorten Provincie Gelderland

Soortgroep	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Zoogdieren	Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Zoogdieren	Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
Zoogdieren	Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
Zoogdieren	Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Zoogdieren	Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Zoogdieren	Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex areneus</i>
Zoogdieren	Haas	<i>Lepus europeus</i>
Zoogdieren	Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
Zoogdieren	Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Zoogdieren	Ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>
Zoogdieren	Ree	<i>Capreolus capreolus</i>
Zoogdieren	Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
Zoogdieren	Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
Zoogdieren	Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
Zoogdieren	Vos	<i>Vulpes vulpes</i>
Zoogdieren	Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>
Amfibieën	Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Amfibieën	Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Amfibieën	Kleine watersalamander	<i>Lissotriton (Triturus) vulgaris</i>
Amfibieën	Meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus (Rana ridibunda)</i>
Amfibieën	Middelste groene kikker / Bastaardkikker	<i>Pelophylax klepton esculentus (Rana esculenta)</i>

Bijlage C. Ter zake kundige

TER ZAKE KUNDIGE

Alle mitigerende maatregelen moeten worden begeleid en/of uitgevoerd door een ter zake kundige op het gebied van vleermuizen, jaarrond beschermde nestplaatsen en broedvogels. Voorafgaande aan de uitvoering van de gewenste werkzaamheden, dient te alle tijden de aannemer/uitvoerder de werkzaamheden af te stemmen met een ter zake kundige.

Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit verstaat onder een kundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de kundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of;
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of;
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of;
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties.

Alle medewerkers van Bureau Viridis voldoen aan de eisen van het ministerie en zijn ter zake kundig.

